

FRANCOŠČINA

Srednje splošno izobraževanje

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Klasična gimnazija

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Umetniška gimnazija

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: francoščina

Izobraževalni program gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (70/105/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri:

izbirni predmet (70/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul C: zabavna glasba, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul A: balet:

obvezni predmet (350 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program klasične gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (280 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film:

obvezni predmet (420 ur)

maturitetni standard (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Lavinia Hočevar, Gimnazija Antonio Sema Piran, Nives Syed Mihelič, Gimnazija Bežigrad Ljubljana, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, mag. Sandra Kozorog Košuta, OŠ Simona Gregorčiča Kobarid, Janja Lebar, OŠ Jožeta Moškriča Ljubljana, Marjetka Zorec, OŠ Prežihovega Vrance Ljubljana, Katja Vidmar Knafelj, Zavod RS za šolstvo.

Avtorice specialnodidaktičnih priporočil za tuje jezike: dr. Silva Bratož, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, dr. Melita Lemut Bajec, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Darja Mertelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Andreja Retelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Marjana Šifrar Kalan, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-francoscina_gim-si-is-dv-kl-ek-ek_si-teh-teh_si-um-um_si.pdf

CIP

KKatalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID **247475971**

ISBN 978-961-03-1032-7 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določil učni načrt francoščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu francoščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in

izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

IME TEME

Vrsta teme:

Obvezno
Izbirno
Maturitetno

OBVEZNO

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorrest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptataecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodilps usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

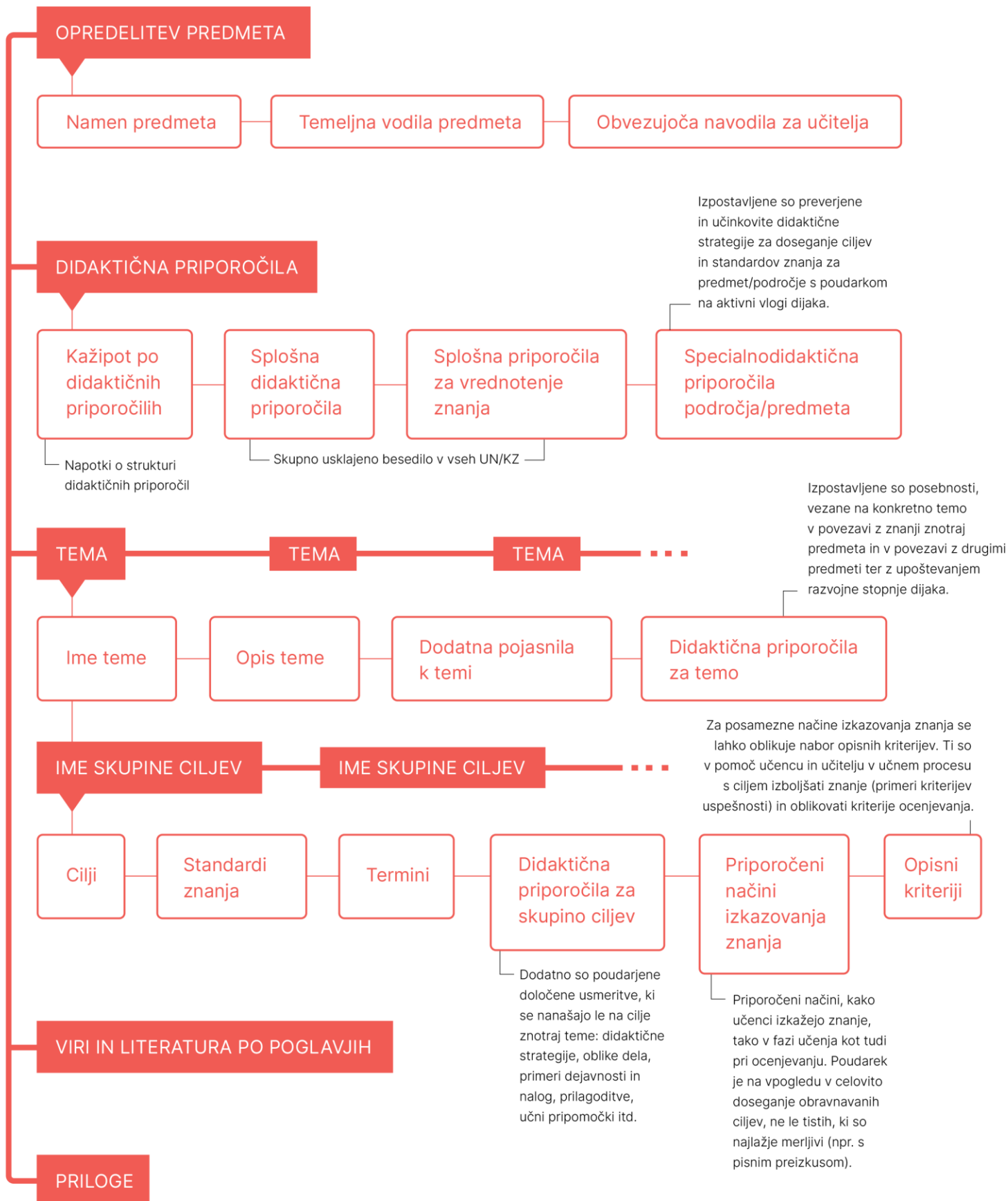
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	10
Namen predmeta.....	10
Temeljna vodila predmeta	10
Obvezujoča navodila za učitelje	12
DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	13
Kažipot po didaktičnih priporočilih	13
Splošna didaktična priporočila	13
Splošna priporočila za vrednotenje znanja ...	15
Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta	16
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	24
SPREJEMANJE.....	25
Razumevanje ustnega izražanja.....	27
Bralno razumevanje	32
TVORJENJE	37
Ustno izražanje	38
Pisno izražanje	42
INTERAKCIJA.....	45
Ustna interakcija	47
Pisna interakcija.....	51
POSREDOVANJE	54
Posredovanje pri razumevanju	55
Posredovanje konceptov	57
Posredovanje besedila	59
RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	61
Izbirni cilji	63
Splošni cilji.....	64
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH	65
Opredelitev predmeta.....	65
Didaktična priporočila.....	65
PRILOGE	67

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Francoščina je uradni jezik v 29 državah in s tem tudi za angleščino drugi uradni jezik na svetu. Je ključen za sporazumevanje v bistvenih mednarodnih organizacijah, komitejih, zvezah in drugih mednarodnih skupinah, ki predstavljajo odločilen gradnik sodobne družbe. V času globalizacije je še temeljitejšega pomena znanje dodatnega jezika poleg prevladujoče uporabe angleškega jezika, saj takšno znanje pozitivno vpliva na ožji svet posameznika, na njegove kognitivne sposobnosti in pridobivanje drugih znanj, povečuje samozavest in sposobnost razumevanja kompleksnejših problemov in globalne raznolikosti.

Znanje francoščine dijaku omogoča dostop do informacij v francoskem jeziku ter sporazumevanje s frankofonimi govorniki v mednarodnem prostoru tudi prek potovanj in študijskih ter izobraževalnih stikov. Frankofonija tako odpira številne možnosti vpogleda v medkulturnost, pri čemer se dijak oblikuje v samostojno, odgovorno in kritično osebnost.

Današnja družba od posameznika zahteva zavedanje pomena večjezičnosti, medkulturnosti in vključenosti. S spoznavanjem dežel, kjer govorijo francoščino, bodo dijaki spoznavali nove kulture in njihove navade.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Osnova pouka francoščine so učne dejavnosti in strategije sprejemanja, tvorjenja, interakcije in posredovanja, ki morajo spodbujati aktivno vlogo dijaka v vseh fazah učenja.

Dijak naj razvija zmožnosti, znotraj katerih znanje jezika osmisli na čim bolj samostojen, odgovoren in ustvarjalen način. Zato naj bo učni proces zastavljen tako, da bodo učeči preko usvajanja tujega jezika razvijali tudi različne zmožnosti.

V tem učnem načrtu teme oz. sporazumevalni načini (sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezična in medkulturna zmožnost, sporazumevalne jezikovne zmožnosti) niso zapisani po vrstnem redu pomembnosti, saj se med seboj prepletajo, so soodvisne in se največkrat razvijajo integrirano (se obravnavajo in vrednotijo uravnoteženo).

Standardi znanja so oblikovani glede na status predmeta in/ali obseg ur na določeni stopnji v skladu z referenčnimi ravni SEJA (A1, A2, B1, B2 - izbirno).

Samostojni uporabnik	B2	Razume glavne ideje v kompleksnem besedilu tako o konkretnih kot abstraktnih temah, vključno z razpravami s svojega strokovnega področja. V medosebnih stikih se sporazumeva dovolj tekoče in spontano, da njegova komunikacija z uporabniki ciljnega jezika ni naporna ne zanj in ne za sogovorca. Tvoriti zna jasno, poglobljeno besedilo iz širokega razpona tem in razložiti stališče o nekem aktualnem vprašanju, tako da pojasni prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.
	B1	Razume glavne točke razločnega standardnega jezikovnega vnosa, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje na delu, v šoli, prostem času itn. Znajde se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po deželi, kjer se ta jezik govori. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte.
Osnovni uporabnik	A2	Razume stavke in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, krajevna geografija, zaposlitev). Zna se sporazumevati v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi izrazi zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter stvareh, povezanih z zadovoljevanjem trenutnih potreb.
	A1	Razume in uporablja pogoste vsakodnevne izraze in zelo osnovne fraze, namenjene za zadovoljevanje konkretnih potreb. Predstaviti zna sebe in druge ter spraševati in odgovarjati na osebna vprašanja, na primer o tem, kje živi, o osebah, ki jih pozna, in o stvareh, ki jih ima. Obvlada preprosto interakcijo, če se sogovorec izraža počasi in razločno ter je pripravljen pomagati.

Francoščina se v gimnazijah poučuje kot drugi ali tretji tuji jezik. Kot obvezen drugi tuji jezik se izvaja v obsegu 420 ur, po 105 ur v vsakem letniku. Kot tretji tuji jezik se francoščina poučuje v izbirnem delu programa, v modulih od 70 do 210 ur, glede na izvedbeni program posamezne šole. V okviru izvajanja interdisciplinarnih tematskih sklopov (ITS), se francoščina lahko poučuje tudi v manjšem obsegu ur. Za pripravo na maturo iz francoščine lahko šola ponudi dodatne ure v 4. letniku.

Pričakovane ravni znanja glede na SEJO:

Obseg ur	420	315-280	210	140	70
Raven SEJO	B1/B2	A2/B1	A2	A1/A2	A1

Za doseganje splošnega jezikovnega znanja pri pouku francoščine predlagamo obravnavo sporazumevalnih vsebin:

- » Jaz: osebni podatki (ime, priimek, starost, naslov, narodnost), videz, značaj, poklic
- » Šola: ime šole, kraj, razred, učilnica, prostori, šolske potrebščine, šolski vsakdan, šolski predmeti in urnik, obšolske dejavnosti
- » Dom in družina: ožji družinski člani, prijatelji, sošolci, hiša, stanovanje, prostori, pohištvo, vsakdanja opravila, hišni ljubljenci
- » Prosti čas: prostočasne dejavnosti, šport, igre, počitnice, potovanja, socialna omrežja
- » Oblečila in obutev: osebni stili, nakupovanje, moda
- » Jedi in pijače: obroki hrane, zdrava prehrana, naročanje hrane in pijače, jedilni list, recepti
- » Čas: ura, deli dneva, dnevi v tednu, meseci, letni časi, datum, koledar

- » Dnevna rutina: opis vsakodnevnih dejavnosti
- » Telo in zdravje: deli telesa, osebna higiena, bolezni, dialog pri zdravniku, zdrave navade
- » Kultura, umetnost, znanost: knjige, časopisi, revije, filmi, gledališče, glasba, televizija
- » Naravno okolje: vreme, narava, pokrajina, mesto (orientacija, opis poti), trajnostni razvoj, podnebne spremembe, živali in rastline
- » Prazniki: prazniki in običaji v francosko govorečih državah
- » Vzgoja in odnosi v družbi in družini, poklici, organizacije
- » Medkulturnost: poznavanje različnih dežel in njihovih običajev, stereotipi in predsodki,
- » Frankofonija: civilizacija: geografske in zgodovinske značilnosti, običaji, umetnost, književnost, francoski šolski sistem, francoščina v Evropi in v svetu

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Pouk v gimnaziji je usmerjen v sporazumevanje v vsakdanjih situacijah iz dijakovega izkušenskega sveta, v jezikovno zavedanje in razumevanje različnih kultur. Znanje francoščine učencu odpira možnosti uporabe tega jezika v raznolikih družbenih okoliščinah, kot so preživljanje prostega časa, navezovanje stikov z drugimi, spoznavanje avtentičnih življenjskih situacij v kulturah francoskega govornega prostora, pridobivanje informacij na spletu ali nadaljnje izobraževanje v francosko govorečih državah. Tako učitelj kot dijak pri pouku v čim večji meri uporabljata francoščino kot jezik sporazumevanja. Dijak kot raznojezični posameznik naj ima pri pouku možnosti, da aktivira svoj celotni večjezikovni repertoar ter prepozna podobnosti in razlike med jeziki in kulturami.

Učitelj pri pouku uporablja različne metode, oblike dela in učna sredstva za razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v vsakdanjih situacijah. Digitalna orodja se pri pouku uporabljajo smiselno, kot učni pripomoček. Učitelj pri načrtovanju pouka išče medpredmetne povezave za razvijanje jezikovnih zmožnosti in uresničevanje skupnih ciljev.

V pouk redno vpleta načela frankofonije in frankofonske države med seboj primerja kulturno in jezikovno. Dijaki s pomočjo teh vsebin razvijajo medkulturno kompetenco.

Minimalni standardi znanja so pri vseh temah označeni s krepkim tiskom.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

I. Sodobni vidiki učenja in poučevanja tujega jezika

Sodoben pouk tujega jezika omogoča kakovostno, trajno in uporabno znanje. Osnovan je na integrativnem kurikulumu, ki se udejanja prek timskega in medpredmetnega pouka, projektnih, problemskih, raziskovalnih idr.

oblik poučevanja. Interdisciplinarno delovanje vseh udeležениh na način povezovanja konceptov med predmeti in znotraj predmetov omogoča razvoj povezanega in celovitega znanja. Sodelovalne oblike pouka pomembno prispevajo h kvaliteti medsebojnih odnosov, večji vključenosti in motiviranosti sodelujočih, boljšemu akademskemu znanju, razvoju mišljenja na višjih taksonomskih ravneh, zlasti veščin kritičnega mišljenja. Tak pouk je osredinjen na učenca in učni proces ter upošteva učenčevo osebnost, predznanje, zanimanja, učni stil in vrednote ter tako pomembno razvija veščine vseživljenjskega učenja.

Za učinkovito učenje tujega jezika je nujno razumevanje in upoštevanje koncepta raznojezičnosti, ki v ospredje postavlja posameznika in jezike, ki jih ima ta na voljo, saj, kot je poudarjeno v Skupnem evropskem jezikovnem okvirju (Svet Evrope, 2011, str. 8), raznojezičnost »ni le vsota čim bolj popolne jezikovne zmožnosti v posameznih tujih jezikih, ampak je celovit posameznikov jezikovni repertoar, sestavljen tudi iz najmanjših jezikovnih drobcov posameznih jezikov«. V tem smislu je domet pojma raznojezičnosti veliko širši, saj predpostavlja sporazumevalno zmožnost, ki zajema celotno znanje in izkušnje z jeziki, pri čemer se ti medsebojno prepletajo in drug na drugega vplivajo. Zato je raznojezičnost predvsem predpogoj za uspešno sporazumevanje z ljudmi iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij.

II. Raznolikost pristopov

Pouk tujega jezika izhaja iz načel komunikacijskega pristopa, ki učenca opremlja s sporazumevalnimi zmožnostmi za smiselno rabo jezika v raznolikih avtentičnih situacijah in podpira učenje učenja.

Najpomembnejše značilnosti komunikacijskega pristopa so:

- » razvoj vseh sporazumevalnih zmožnosti, ne zgolj slovnice in poznavanja besedišča,
- » osredotočenost na vsebino in ne samo na jezikovno obliko,
- » poudarek na tekočnosti, napake so sestavni del učnega procesa,
- » spodbujanje celostnega učenja jezika s poudarkom na raziskovanju in aktivnem sodelovanju v avtentičnih in za učenca smiselnih situacijah,
- » na učenca in učenje osredinjen pouk, ki izhaja iz učenčevega znanja ter sledi njegovim potrebam in interesom,
- » vloga učitelja kot spodbujevalca in usmerjevalca učnega procesa.

Pri pouku tujih jezikov je smiselno uporabiti kombinacijo različnih pristopov in metod, vendar je pri tem nujno upoštevati starostno stopnjo učencev in njihove potrebe, cilje pouka ter druge dejavnike. Poučevanje tujega jezika naj bo predvsem **osmišljeno in kontekstualizirano**, posnema naj **avtentično rabo jezika** in ima jasn komunikacijski namen. Med različnimi pristopi velja izpostaviti CLIL (ang. Content and Language Integrated Learning), ki predpostavlja vsebinsko in jezikovno integriran pouk, pri katerem poučevanje tujega jezika povezujemo z vsebino drugih predmetov. Zaradi vse večje razdrobljenosti vsebin je povezovanje predmetov način, kako učence najbolj učinkovito pripraviti na večplastnost življenja, ki od njih pričakuje sposobnost povezovanja idej in učinkovitega reševanja problemov. Tak način poučevanja sloni na analitičnem, sintetičnem in kritičnem mišljenju. Omogoča bolj avtentičen učni proces, terja intenzivnejše in globlje povezave med disciplinami oz. šolskimi predmeti ter tako vzgaja razgledanega posameznika, sposobnega razumevanja različnih pogledov. Na ta način učence spodbujamo k samostojnosti, prevzemanju odgovornosti za učenje in razvijanju samoregulacije, ki jih opremi s spretnostmi za načrtovanje, spremljanje in nadzor nad lastnim

učenjem. Z vnašanjem elementov medkulturnosti in večjezičnosti pa razvijamo razumevanje in medsebojno spoštovanje različnih kultur, običajev in vrednot ter učence spodbujamo k razmišljanju o lastni kulturi in kulturnih razlikah.

Pri vsem tem je ključno ustrezno načrtovanje pouka, ki poleg izvedbe vključuje tudi sprotno spremljanje dosežkov in napredka kot tudi preverjanje in ocenjevanje znanja. Učitelj načrtuje tudi rabo ustreznih podpornih strategij, diferenciranih dejavnosti in gradiv, ki podpirajo doseganje jasno načrtovanih jezikovnih in drugih ciljev. Pri tem je poudarek na ravnovesju med tekočnostjo, jezikovno pravilnostjo in ustreznostjo. Učitelj kot razmišljujoči praktik svoje delo ves čas evalvira in posledično po potrebi ustrezno spreminja, posodablja in izboljšuje.

Pri na učenca in učenje osredinjenem pouku učitelj učencem predstavi čim več različnih učnih strategij, s katerimi se bodo učenci bolj samostojno in učinkovito učili tuji jezik pri pouku, jih uporabljali pri materinščini in drugih šolskih predmetih kot tudi v izvenšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij učencem pomaga razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja, optimizira organizacijo in čas učenja.

Vključevanje učnih strategij naj bo načrtno integrirano v pouk. Učitelj naj učencem razloži njihovo vlogo, vendar mora razlaga strategij izhajati iz konkretnih nalog oz. iz konteksta. Strategije naj bodo raznolike in naj spodbujajo različne miselne procese. Če učitelj spodbuja in vključuje npr. jezikovne strategije, ki vključujejo raznolike in zahtevnejše miselne procese, kot so parafraziranje, primerjanje, povzemanje, kleščanje, iskanje ključnih informacij, navajanje primerov, sodelovanje v interakciji ipd., in se ne osredotoča le na mehanske spominske strategije, se bo to odražalo na načinu učenja učencev.

Poleg neposrednih strategij (spominske, kognitivne, komunikacijske ali kompenzacijske) mora učitelj vključevati tudi posredne strategije (metakognitivne, čustvene, družabne), s katerimi se načrtuje in vrednoti učenje, uravnava čustva, motivacijo in odnos do učenja ter išče stike za večjo izpostavljenost in interakcijo v tujem jeziku. Ključni cilj razvijanja učnih strategij je avtonomnost učenca.

III. Dejavniki, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku

Med najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku, uvrščamo motivacijo za učenja tujega jezika, ki je tesno povezana s stališči do tujega jezika. Ta so razmeroma trajna in pozitivno ali negativno vplivajo na učenčevo dožemanje jezika in učenja ter se med šolanjem lahko spreminjajo. Zato je smiselno, da učitelji poznajo dejavnike in razloge, ki vplivajo na oblikovanje učenčevih stališč, kot npr. vloga družine, vrstnikov, okolja, učiteljev, vrednot, medijev. Poznajo pa tudi načine za spodbujanje pozitivnih stališč oz. preseganje negativnih v povezavi z doseganjem ciljev pouka.

Motivacija vključuje razloge za učenje tujega jezika in obsega vse, kar daje pobude za učenje, usmerja učenje in določa njegovo intenzivnost, trajanje in kakovost. Učence lahko poganja integrativna motivacija (t.j. globoko osebno zanimanje za predmet učenja, poistovetenje s kulturo, iz katere jezik prihaja) ali instrumentalna motivacija, ki se nanaša na praktične razloge za učenje jezika, kot so pohvala, dobra ocena, uporabnost jezika izven šole ter za nadaljnje izobraževanje in poklic. Če učitelj razume, kaj posameznega učenca motivira, lahko uporabi učinkovite strategije za spodbujanje motivacije za učenje tujega jezika (jasni učni cilji, dinamična struktura učne ure, raznolike dejavnosti, kontekstualiziran pouk, različni učni pristopi in dejavnosti, sodelovalno učenje, učenec kot aktivni udeleženec v učnem procesu in soustvarjalec pouka, zavedanje lastnega učenja, formativno spremljanje ipd.).

Na učenčevo motivacijo in stališča vplivajo:

- » učenčeva predstava o sebi kot kompetentnem uporabniku jezika,
- » učenčeve izkušnje z učenjem jezika,
- » učni pristopi in metode,
- » družbeno okolje, v katerem se jeziki poučujejo, in družbena vloga (status) določenega jezika v tem okolju,
- » starost in spol, čenca, raven obvladovanja jezika, jezikovna učljivost, osebnostne lastnosti, čas začetka učenja tujega jezika idr.

Učenci bodo bolj motivirani, če bo pouk tujega jezika osmišljen, jim bo v miselni izziv in bo od njih zahteval razmišljanje tudi na višjih taksonomskih ravneh. Tako učitelj kot učenec prispevata k pozitivnemu učnemu okolju in prav v tem obojestranskem prizadevanju nastaja motivacija.

IV. Diferenciacija in individualizacija

Učenci vstopajo v jezikovno učilnico z različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem, različnimi zmožnostmi, različnimi pristopi k učenju ter različnimi stališči in motivacijo za učenje tujega jezika. Nujno je torej poskrbeti za kakovostni proces izobraževanja učencev in dijakov z raznolikimi zmožnostmi in potrebami, ob hkratnem zagotavljanju skrbi za vzpostavljanje ustrezne socialne klime. Če želimo, da učenci kar najbolj napredujejo, je treba ustrezno prilagajati učni proces.

Pojem učne diferenciacije se pogosto povezuje z učno individualizacijo. Pri učni diferenciaciji gre predvsem za organizacijo pouka, s katero učitelj prilagaja poučevanje potrebam in zmožnostim posameznih učencev, medtem ko je učna individualizacija v prvi vrsti didaktično načelo, ki predpostavlja upoštevanje značilnosti in zmožnosti učencev, da je lahko vsakemu omogočen optimalni razvoj na vseh področjih. V procesu individualizacije je smiselno najprej prepoznati raznolike značilnosti učencev, nato pa jim omogočiti, da sledijo osebnim zanimanjem in svojim močnim področjem.

Z izvajanjem načel diferenciranega poučevanja se učitelji lahko sistematično in dosledno odzivajo na razlike med učenci, a pri tem zasledujejo uresničevanje vsebin učnega načrta. Pri diferenciaciji gre za na učenca osredotočeno poučevanje, saj temelji na predpostavki, da vsi učenci ne doživljajo učenja na enak način. Poznati mora njihove prednosti in slabosti, učne strategije, učne stile, motivacijo za učenje jezika ipd.

Pouk diferenciramo in/ali individualiziramo na različne načine.

- » s prilagajanjem vsebine: npr. branje besedil na različnih ravneh zahtevnosti ali z dodatno podporo v obliki vizualnih pripomočkov;
- » s prilagajanjem procesa: npr. samostojno delo, delo v parih, skupinsko delo;
- » s prilagajanjem izdelkov: npr. predstavitev znanja lahko poteka v ustni ali pisni obliki;
- » s prilagajanjem učnega okolja, za katerega je značilna pozitivna razredna klima, ki temelji na učinkoviti razredni komunikaciji v tujem jeziku in v katerem je vseskozi na voljo podpora v obliki dostopa do virov in drugih gradiv.

Učitelj pri načrtovanju upošteva vse dele učnega procesa in temu ustrezno prilagaja metode in oblike dela, ki bodo predvidevale aktivno vključevanje učencev. Bolj ko učitelji poznajo značilnosti učencev in razlik med njimi, boljše lahko prilagodijo pouk njihovim potrebam in zmožnostim.

V. Varno in spodbudno učno okolje

Učitelj in šola si prizadevata, da s kulturo nenasilja in sodelovanja ustvarjata spodbudno in varno učno okolje, ki dopušča sprejemanje izzivov, izražanje osebnega mnenja ter iskanje alternativnih rešitev, kar pomembno pripomore k vzgoji učenca kot kritičnega misleca. Če želimo, da učenci vstopajo v komunikacijo ter se neobremenjeno in sproščeno izražajo v tujem jeziku, je nujno zagotoviti okolje, ki napake pojmuje kot sestavni del učenja jezika. Tesnoba in strah pri učenju in rabi tujega jezika namreč delujeta zaviralno, saj negativno vplivata na spomin, kognitivne in komunikacijske zmožnosti. Po drugi strani spodbudno učno okolje pozitivno vpliva na samozavest za rabo tujega jezika, željo po vključevanju v dejavnosti pri pouku tujega jezika, odnos med učencem in učiteljem, ki temelji na zaupanju, ter pozitivna stališča do jezikov in kultur. Prav zato je ključnega pomena učitelj, ki izkazuje navdušenje nad jezikom in spodbuja učence k rabi tujega jezika ter skrbi za spoštljivo povratno informacijo. Pomemben cilj pouka tujega jezika je zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki upošteva različne materinščine in kulturna ozadja učencev.

VI. Sporazumevalne vsebine

Vloga vsebin pri učenju tujega jezika je ključna, saj omogoča učenje v kontekstu in uporabo jezika kot orodja za doseganje sporazumevalnega namena. Dijaki lahko tako tuji jezik uporabljajo na avtentičen in smiselni način, kar jim omogoča, da spoznavajo svet okoli sebe in ob tem razvijajo jezikovne spretnosti in stališča ter vrednote.

V pouk tujega jezika je smiselno vključevati čim bolj avtentična gradiva (npr. novice, članki, intervjuji, leposlovna dela) in multimodalne vire (npr. avdio-video posnetke). Da bi dijaki lahko razumeli ta gradiva, je pomembno, da učitelj uporablja podporne strategije. Te so lahko verbalne (npr. vodena vprašanja ali parafraziranje), postopkovne (npr. določeno sosledje dejavnosti) ali vključujejo uporabo različnih pripomočkov (npr. miselni vzorci, slovarji, spletni viri).

Vsebine so lahko splošne ali predmetno specifične oziroma strokovne. Pomembno je, da odražajo aktualne ter za dijaka relevantne izzive in situacije. Vključujejo skupne cilje ter oblikujejo stališča in vrednote, ki so pomembni za razvoj posameznika.

Med splošne sporazumevalne vsebine štejemo:

- » osebna identiteta,
- » bivanje in vsakodnevno življenje,
- » potovanja in prosti čas,
- » medosebni odnosi in počutje,
- » skrb za zdravje in telesno nego,
- » nakupovanje, potrošništvo in trajnostni razvoj,
- » hrana in pijača,

- » izobraževanje in delo,
- » javni prostori in storitvene dejavnosti,
- » narava, okolje in podnebne spremembe,
- » znanost, digitalizacija, tehnologija in množični mediji,
- » države, kulture in jeziki (medkulturnost, slovenščina in Slovenija v odnosu do ciljnega jezika in dežele).

Splošne sporazumevalne vsebine dijaki spoznavajo in nadgrajujejo po načelu spiralnosti, kar pomeni, da se k obravnavanim vsebinam večkrat vračajo, vendar na višji zahtevnostni ravni ali v povezavi z drugimi vidiki. Poleg navedenih vsebin so pomembne tudi vsebine drugih predmetnih področij ter vsebine, ki se navezujejo na skupne cilje (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost). Takšen način poučevanja vodi do celostne obravnave vsebin, saj spodbuja tudi miselne procese višjih taksonomskih ravni, razvijanje pozitivnih stališč in sposobnost kritičnega mišljenja. Obravnava vsebine, kot je npr. varovanje okolja, spodbuja dijake k razmišljanju o etičnih načelih (pravičnosti, enakopravnosti in sočutja) in izražanju stališč v tujem jeziku, kar vodi k poglobljenemu razumevanju jezika in celostnemu razvoju jezikovnih zmožnost

VII. Digitalna učna okolja

Učitelji lahko za poučanje francoščine uporabljajo različna klasična in digitalna učna okolja. Gradiv je na spletu v različnih okoljih veliko, zato je najpomembnejša in hkrati najzahtevnejša naloga učitelja, da izbere ustrezna, primerna in kakovostna gradiva ter učna okolja.

Izključna uporaba digitalnega okolja za vse namene in scenarije učenja ne more in ne sme biti cilj učitelja. Najti mora pravo ravnovesje med klasičnim in digitalnim učnim okoljem, ki temelji na smotrni izbiri digitalnih pripomočkov in gradiv ter ciljno osmišljeni uporabi vseh razpoložljivih klasičnih in digitalnih pripomočkov, virov in gradiv. V ta kontekst sodi tudi smotrno vključevanje vedno bolj prisotne umetne inteligence (UI), ki postavlja predvsem učitelje pred številne izzive, saj morajo premisliti in prilagoditi svoj sistem aktivnega pedagoškega dela na podlagi številnih novih vidikov in drugačnih okoliščin.

- » Dijaki so pogosto bolj vešči uporabe določenih digitalnih pripomočkov, zlasti tistih, ki temeljijo na UI ali jo vključujejo v svoji osnovni konfiguraciji. Digitalne pripomočke in orodja z UI pogosto uporabljajo brez kritičnega razmisleka – tako glede ustreznosti dobljenih rezultatov (npr. pri pisnih izdelkih) kot glede učnega učinka uporabe UI pri izpolnjevanju šolskih obveznosti (predvsem pri domačih nalogah).
- » Učitelj mora dijakom pokazati in razumljivo utemeljiti smiselno ter učinkovito uporabo digitalnih (in tudi klasičnih) pripomočkov, vključno z UI, ter jim omogočiti naučiti se pravilne, osmišljene, kreativne in kritične rabe razpoložljivih virov, gradiv in orodij.
- » Da bi učitelj lahko uresničeval cilje premišljenega vključevanja digitalnih pripomočkov in okolij v pedagoški proces na vseh ravneh – od priprave pouka, vključevanja UI in drugih digitalnih orodij v izvedbo, prenosa znanja o njihovi uporabi na dijake, do digitalno podprtega spremljanja, vrednotenja in ocenjevanja znanja ter vzpostavljanja kakovostnih odnosov v vedno bolj digitaliziranem svetu in podpiranja razvoja lastne identitete dijakov v tej novi realnosti – se mora najprej sam aktivno soočiti z novimi izzivi digitalnega izobraževalnega okolja. To vključuje spoznavanje ter usposabljanje za uporabo čim širšega nabora

ustreznih digitalnih pripomočkov, virov in gradiv, ki so primerni za poučevanje in učenje. Le na podlagi lastnega razumevanja sodobnih okoliščin bo učitelj sposoben prepoznati, izbrati in smiselno vključevati najprimernejša digitalna orodja in vsebine v sodoben, tudi z UI podkrepljen pouk.

Digitalne tehnologije lahko uporabimo pri razvijanju posameznih sporazumevalnih zmožnosti:

- » Zmožnost sprejemanja lahko razvijamo z uporabo platform z video posnetki (z ali brez podnapisov), zvočnimi knjigami, podkasti, e-bralniki, spletnimi slovarji oz. prevajalniki, aplikacijami za učenje jezikov ter uporabo velikih jezikovnih modelov itd.
- » Zmožnost interakcije lahko razvijamo s pomočjo spletnih platform za komunikacijo, kot so namensko ustvarjena spletna učna okolja, socialna omrežja iz vsakdanjega življenja, aplikacije za zaprto individualno in skupinsko komunikacijo, elektronsko pošto, klepetalnice, forume, aplikacije za snemanje govora, virtualne asistente na pametnih napravah, platforme za ustvarjanje predstavitev, velike jezikovne modele itd.
- » Zmožnost tvorjenja razvijamo z izdelovanjem lastnih digitalnih vsebin v različnih oblikah, kot so dokumenti, digitalne predstavitve, preglednice, slikovne vsebine, video, avdio vsebine, spletne vsebine.
- » Sporazumevalne jezikovne zmožnosti lahko razvijamo z uporabo spletnih dvojezičnih in enojezičnih slovarjev (npr. za učenje besedišča in kolokacij), z uporabo orodij UI (npr. za preverjanje pravilnosti zapisanega besedila), z uporabo digitalnih orodij za preverjanje izgovorjave, izdelavo interaktivnih kvizov, spletnih iger, stripov, vlogov.
- » Posredovalno, raznojezično in medkulturno zmožnost lahko razvijamo z uporabo aplikacij oz. orodij za snemanje govora, za pretvarjanje pisnih besedil v govorjena in obratno, za komuniciranje s pomočjo video klicev, e-pošte, družbenih omrežij, spletnih klepetalnic, virtualne resničnosti itd.

.VIII. Umeščenost skupnih ciljev pri predmetu francoščina

V želji, da bo učenec kos aktualnim in prihodnjim izzivom, je *Komisija za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj* določila **5 področij skupnih ciljev**, ki jih razvijamo in uresničujemo pri vseh ali vsaj večini predmetov po celotni vertikali izobraževanja:

1. Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost
2. Trajnostni razvoj
3. Zdravje in dobrobit
4. Digitalne kompetence
5. Podjetnost

Pet področij skupnih ciljev je razdeljenih na **podpodročja** in **kompetence**, za katere so določeni **skupni ključni cilji**.

Pri poučevanju tujega jezika posamezno področje skupnih ciljev ne more biti vezano zgolj na eno sporazumevalno vsebino, saj se dejavnosti tem (sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost) med seboj prepletajo. Učitelj naj pri urnih pripravah izhaja iz obravnavanih

vsebin, ki so omenjene v *Temeljnih vodilih za učitelja*, in vključuje tista področja skupnih ciljev in skupne ključne cilje, ki se mu glede na vsebinsko področje zdijo najprimernejši in smiselni. Njihovo vključevanje ne sme predstavljati dodatnih obremenitev, temveč jih je potrebno smotno vplesti v predmetne cilje in/ali didaktične strategije. Skupni cilji predstavljajo znanja, veščine in zmožnosti, ki so temeljna za uspešno delovanje posameznika v kompleksnih in hitro spreminjajočih se okoliščinah (gl. Ahačič in drugi, 2024). Uresničujejo se skozi predmetne učne cilje, učne vsebine ali pristope k poučevanju. Skupni cilji pri predmetu francoščina so umeščeni v predmetnih ciljeh, sporazumevalnih vsebinah ter specialno didaktičnih priporočilih.

Zaradi same narave predmeta je največ skupnih ciljev v predmetne cilje umeščenih s področja **Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost**, še zlasti s podpodročja jezik. Ti vključeni skupni cilji poudarjajo pomen razvijanja celostne sporazumevalne zmožnosti, ki vključuje celoten jezikovni repertoar dijaka. Umeščenost skupnih ciljev v predmetne cilje je bolj podrobno obrazložena v didaktičnih priporočilih pri posamezni temi oz. skupini ciljev.

Učitelj v poučevanje smiselno in postopoma vključuje posamezne skupne cilje s področja **trajnostnega razvoja**, ki izhajajo iz Evropskega okvirja kompetenc za trajnostnost (GreenComp, 2022; dostopno na: <https://www.zrss.si/pdf/greencomp.pdf> (<https://www.zrss.si/pdf/greencomp.pdf>)). Skupni cilj s področja trajnostnega razvoja je umeščen tudi v didaktičnih priporočilih pri posredovanju, kjer se opredeljuje izvedba mednarodne izmenjave (npr. v okviru Erasmus+, e-Twinning) in strokovnih ekskurzij, kjer dijak potovanje in bivanje načrtuje v skladu z načeli trajnostnega razvoja.

Področje **zdravja in dobrobiti** razvija pozitiven odnos do sebe in sveta, stik z lastnimi čustvenimi in socialnimi veščinami. Skozi metode in oblike dela učitelj z lastnim zgledom in izbiro dejavnosti razvija tudi podpodročje telesna dobrobit s poučevalnimi oblikami in prekinjanjem dolgotrajnega sedenja s kratkimi aktivnimi odmori. Učitelj organizira delo v skupinah ali projektno delo, kjer dijaki ne sedijo ves čas. Naloge lahko vključujejo menjavo mest v razredu ali izvajanje aktivnosti stoje. Občasno lahko organizira dejavnosti zunaj učilnice, kar omogoča gibanje in pouk na prostem.

Učitelj pri dijaki razvija **digitalne kompetence** z uporabo digitalne tehnologije. S pomočjo digitalnih orodij in aplikacij razvija strategije iskanja, kritičnega vrednotenja in ustvarjanja spletnih vsebin. Učitelj mora dijaka opolnomočiti za kritično vrednotenje spletnih virov, podatkov, informacij, digitalnih vsebin in aplikacij. Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino, se zavzema za krepitev sodelovanja med člani ter se prilagaja pravilom, ki veljajo v določeni skupini. Spletna orodja omogočajo hitro in učinkovito komunikacijo s tujino: dopisovanje s sovrstniki iz francosko govorečih držav, sodelovanje v spletnem okolju v okviru mednarodnih projektov (npr. eTwinning). Za opise različnih ravni digitalnih kompetenc si lahko pomagata z okvirjem DigComp 2.2, ki ga najdete na: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/n0n2c3c>

Dejavnosti, ki dijaku omogočajo razvoj **podjetnostne kompetence**, temeljijo na ustvarjanju priložnosti za reševanje realnih problemov, sodelovanju in ustvarjalnem razmišljanju. Delo naj poteka v skupinah, kjer si dijaki razdelijo vloge in se učijo sodelovanja, komunikacije in mreženja. Diak je v čim večji meri vključen v proces prepoznavanja problema, priprave nabora možnih rešitev problema, izbire najbolj optimalne rešitve na osnovi predhodno zastavljenih kriterijev, razvijanja možne rešitve. Pomembno je, da dijak načrtuje in upravlja različne vire (npr. materialne, finančne, zunanje osebe kot vir znanja ...). Učitelj naj spodbuja dijake, da se učijo na podlagi izkušenj, reflektirajo svoje odločitve in evalvirajo rezultate. S takšnim pristopom bodo dijaki razvijali ustvarjalnost, odgovornost, prilagodljivost in sposobnost prenosa idej v prakso.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Sprejemanje vključuje razumevanje ustnega izražanja/sporočanja in bralno razumevanje.

Razumevanje ustnega izražanja/sporočanja obsega razumevanje v živo in njegovo oddaljeno in/ali posneto ustreznic. Dijak kot poslušalec sprejema in procesira govorno besedilo (v živo ali posneto) ter kot gledalec/poslušalec avdiovizualno gradivo, ki ga tvori ena ali več oseb.

Pri bralnem razumevanju dijak sprejema in procesira pisno besedilo. Med procesom razumevanja razvija jezikovne, sociolingvistične in pragmatične zmožnosti.

Pri sprejemanju dijak uporablja strategije inferiranja oz. sklepanja, s katerimi si pomaga pri razumevanju (sklepanje iz sobesedila, izraba ilustracij, naslovov in oblikovanosti, jezikovnih opor, spremljevalne gestikulacije, časovnih in logičnih povezovalcev, števil, lastnih imen itd.).

Dijak razume vsebinsko različne govorne oblike in besedilne vrste, ki se nanašajo na obravnavane vsebine, in se stopenjsko nadgrajujejo: od posameznih besed (A1) do daljšega govora oz. zahtevnejšega besedila (B1).

Pri sprejemanju se dijak sooča z raznovrstnimi tematikami (znanimi in neznanimi) in različno zahtevnimi govornimi, pisnimi besedili ter avdiovizualnim gradivom (npr. predstavitve, napovedi, objave, poročila, intervjuji; oglasi, urniki, jedilniki, pisma, napotki; audioposnetki, videi, filmi). S pozitivno naravnostjo in vztrajnostjo se uspešno spopada tudi z nepredvidenimi situacijami (npr. nejasen ali prehiter govor, šum v ozadju, naglas) in kompleksnejšimi nalogami. Pri branju dijak analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin. Bralna pismenost in bralne strategije so ključni za razvijanje učinkovitega razumevanja in kritičnega mišljenja ter drugih učnih veščin.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Cilji in standardi se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.1 Sprejemanje: 3.1.1. Dejavnosti sprejemanja (Razumevanje ustnega izražanja, Razumevanje avdiovizualnega gradiva in Bralno razumevanje) in 3.1.2. Sprejemniške strategije.

Cilji so splošno zasnovani za ravni od A1 do B2. Razlike v kompetencah so bolj podrobno opredeljene v standardih, ki so preoblikovani za potrebe srednješolskega okolja.

Dejavniki, ki vplivajo na zahtevnost slušnega in bralnega razumevanja, so:

- » vrsta besedila, avdiovizualnega gradiva,
- » dolžina besedila,

- » način posredovanja (počasno, razločno, s premori; standardni jezik),
- » jezikovna zahtevnost (osnovne, preproste, zahtevnejše slovnične strukture, krajši/daljši stavki),
- » zahtevna besedišča (osnovno, preprosto, zahtevnejše besedišče),
- » vsebina besedila (konkretna vsebina, ki je učencu blizu, ustreza kognitivni ravni; bolj abstraktna vsebina, znana/neznana vsebina),
- » besedila podprta z vizualnim gradivom,
- » jezik navodil k nalogam (SLO ali TJ),
- » jezik odziva na slišano in prebrano (SLO ali TJ).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri razvijanju sprejemanja učitelj ponudi dijaku raznolika in avtentična gradiva. Dijaku omogočimo čim večji jezikovni vnos s pomočjo gradiv ter z uporabo tujega jezika kot sredstva komunikacije v razredu. Dijak pri sprejemanju govornih in pisnih besedil na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje ter išče možne boljše rešitve oz. strategije za reševanje izzivov.

Z raznovrstnimi dejavnostmi pred, med in po sprejemanju hkrati razvija in uporablja tudi strategije sprejemanja, ki vključujejo prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje:

- » izraba ilustracij, oblikovanosti, naslovov, podnaslovov, položaja v besedilu
- » sklepanje iz sobesedila in okoliščin
- » izraba jezikovnih opor, od števil do lastnih imen, od besedilnih korenov, predpon do obrazil, časovnih in logičnih povezovalcev
- » izraba avdiovizualnih opor (dijak sklepa o pomenu neznane besede, besednih zvez oziroma situacije na podlagi vidnega in slišnega v video posnetku) ^{SC} (5.1.2.1)

Pri izboru besedil za sprejemanje upoštevamo, da so le-ta:

- » avtentična s prilagoditvami v dolžini in hitrosti govora glede na jezikovno znanje in poznavanje tematike
- » vsebinsko povezana s priporočenimi vsebinskimi področji in področji zanimanja dijakov
- » z vidika besedišča prilagojena ravni znanja jezika

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA

CILJI

Dijak:

O: v vlogi poslušalca/gledalca samozavestno in s pozitivno naravnostjo razvija razumevanje govorjenih besedil in avdiovizualnega gradiva o znanih vsebinah v standardnem jeziku;

SC (5.2.2.1 | 5.2.2.2 | 5.3.2.2 | 1.1.3.2)

I: razvija slušno razumevanje s poslušanjem kratkih avtentičnih besedil (npr. najava na železniški postaji, pogovor v restavraciji, spoznavanje novih ljudi), pesmi, poročil, intervjujev, reportaž.

I: B2 (4. letnik, matura VR) v vlogi poslušalca/gledalca razvija razumevanje daljših strokovnih in nestrokovnih govorjenih besedil in avdiovizualnega gradiva v zahtevnejšem standardnem jeziku na konkretno ali abstraktno tematiko;

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: razbere stvarne informacije, sledi kratkim izjavam in navodilom o obravnavanih vsebinah, če so sporočene počasi in jasno in z daljšimi premori. Iz kratkih posnetkov o obravnavanih vsebinah razbere znane besede in fraze;

A1: prepozna obravnavane besede v znanem kontekstu, če je izražanje zelo počasno in jasno, z dolgimi premori, brez motečih zvokov v ozadju, po potrebi večkrat ponovljeno;

A2: sledi preprostemu, kratkemu govoru, pogovoru ali posnetku o obravnavani vsebini (npr. kratkemu sporočilu, navodilu, objavi, poročilu ali vizualno podprti predstavitvi) in izlušči glavno misel, če je izražanje jasno, počasno in razločno. Prepozna, če se govorci strinjajo ali ne, če je pogovor jasen in počasen.

A2: prepozna bistvene točke kratkega, preprostega govora, pogovora ali posnetka o obravnavani vsebini ter razbere glavne besedne zveze in izraze, če je izražanje jasno, počasno in razločno, brez motečih zvokov v ozadju, po potrebi večkrat ponovljeno,

B1: sledi vsebini večine daljših govorov, pogovorov in posnetkov o obravnavanih vsebinah (npr. vremenska napoved, radijski intervju, pripovedovana zgodba) ter prepozna tako splošna sporočila kot konkretne podrobnosti, če so posredovane jasno in v standardnem jeziku ali znani različici. Sledi podrobnim napotkom in objavam, kljub manjšemu šumu v ozadju;

B1: razbere glavne točke daljših govorov, pogovorov in posnetkov o obravnavanih vsebinah, če so posredovani jasno in v standardnem jeziku ali standardi različici, s težavo sledi podrobnostim.

B2 (4. letnik, matura VR)

B2: sledi daljšemu govorjenju in predavanju ter kompleksni argumentaciji v standardnem jeziku na konkretno ali abstraktno tematiko. Lahko sledi bistvu predavanj, govorov, (televizijskih) poročil, filmov, intervjujev, pogovornih in dokumentarnih oddaj ter drugim oblikam znanstvenih/strokovnih predstavitev, lahko sledi večini drugega posnetega ali predvajanega gradiva, ki je vsebinsko in jezikovno zapleteno. Razbere razpoloženje, izraženo stališče (npr. o aktualnih dogodkih in tematikah), če je izražanje v standardnem jeziku;

B2: razbere globalno sporočilo daljšega govorjenja v zahtevnejšem standardnem jeziku na konkretno ali abstraktno tematiko, ki mu je blizu. Iz govorjenega besedila razbere tudi posamezne podatke oz. argumente. Sledi podrobnim navodilom. Prepozna izraženo stališče in ga zna ločiti od navedenih dejstev.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dejavnosti pri razumevanju ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva

Od začetnih kratkih, preprostih govorjenih besedil prehajamo na nekoliko daljša in zahtevnejša, ki so za dijaka relevantna. Vsebine besedil so splošne in opisujejo dijakovo ožje okolje in vsakdan. Dijak mora imeti možnost poslušati govorjeno besedilo večkrat, s čimer uri večšino aktivnega poslušanja.

Najpogostejša gradiva, s katerimi dijak razvija sposobnost razumevanja ustnega izražanja ter sposobnost iskanja in razumevanja informacij ali podatkov, so na primer poslušanje monologov, dialogov, pesmi, oddaj, ogled risanih in krajših igranih filmov. (3.3.1.2)

Za uspešno sprejemanje vsebine ga usmerjamo z dejavnostmi pred, med in po poslušanju.

Dejavnosti pred poslušanjem:

- » usmerjen pogovor o vsebini besedila,
- » predstavitev slikovnega gradiva,
- » predstavitev ključnih fraz in besed,
- » preverjanje dosedanjega poznavanja tematike oziroma vsebine s pomočjo postavljanja vprašanja, izpolnjevanja razpredelnice s podatki ipd.,
- » seznanitev z nalogo, ki jo bo dijak reševal med poslušanjem.

Dejavnosti med poslušanjem:

- » prepoznavanje besedila (vrsta, tematika, kraj, čas, osebe ...),
- » reševanje nalog z nebesednim odzivom (npr. izpolnjevanje preglednic, obkroževanje, sledenje besedilu na sliki, dopolnjevanje slike),
- » reševanje nalog z ustnim ali pisnim odzivom (vprašanja izbirnega, odprtega in alternativnega tipa; zapisovanje podatkov kot npr. prenašanje podatkov v tabelo, izpolnjevanje obrazcev, zapisovanje besed oziroma podatkov; opis poteka dogajanja, dopolnjevanje besedila, povezovanje posameznih delov besedila, npr. dialoga, zgodbe, slike k besedilu, urejanje besedila na časovno zaporedje, kraj dogajanja).

Dejavnosti po poslušanju:

- » odgovori na vprašanja, izbira med pravilnimi in napačnimi trditvami,
- » dopolni manjkajoče odgovore,
- » razlaga besedilo (interpretira besedilo),
- » povzame besedilo,
- » izraža mnenje o besedilu,
- » pretvori besedilo v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog).

Razumevanje govornega izražanja učitelj pri dijakih že od začetka učenja spodbuja z dosledno rabo tujega jezika pri pouku v vseh fazah učne ure. Učiteljeva komunikacija (npr. podajanje navodil) mora biti jasna, po potrebi večkrat ponovljena, pospremljena s primernimi gestami in prilagojena dijakovi jezikovni zmožnosti. Učitelj dijaka navaja na sklepanje oz. prepoznavanje neznanih besed s pomočjo konteksta ali podobnosti z jezikom, ki ga običajno uporablja. Za doseganje tega cilja naj učitelj poleg svojega govora uporablja avtentično avdiovizualno gradivo, ki je vsebinsko, funkcijsko in slogovno raznoliko, hkrati pa spodbuja tudi delo v parih in skupinah, kjer bodo dijaki razvijali razumevanje pogovora v živo. (1.1.3.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva pokaže z govornim in pisnim odzivom (na začetku lahko tudi v slovenščini, sicer v francoščini) ter na druge načine.

Priporočeni načini izkazovanja znanja omogočajo čim večjo raznolikost in avtentičnost oblik preverjanja in ocenjevanja. Dijak naj ima možnost izbire različnih dejavnosti, s katerimi lahko z raznolikimi izdelki pokaže svoje razumevanje.

Priporočene dejavnosti :

- » govorno nastopanje,
- » pripovedovanje in / ali pisanje zgodbe, doživetij, opisa, obnove, poustvarjalnega besedila ipd.,
- » priprava intervjuja ,
- » igra vlog,
- » uprizarjanje besedil v obliki kratke gledališke predstave,
- » risanje, skiciranje, ilustriranje, prikaz z uporabo grafičnih organizatorjev (miselni vzorec, pojmovna mreža, časovni trak ipd.),
- » pretvorba besedila v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog).

Primeri izdelkov:

- » raznolika pisna besedila (zapis obnove ali povzetka, izpisani ključni podatki iz besedila, odgovori na vprašanja ipd.),
- » zvočni in videoposnetki govora (govorne predstavitve, govorni nastop) ,
- » dramatizacija,
- » poustvarjalna besedila (intervju z osebo iz sprejetega besedila, nadaljevanje zgodbe, predstavitev oseb, narobe pravljica / zgodba ipd.),
- » izdelki, ki so nastali na osnovi slišanih navodil (risba, priprava skice ali načrta, priprava stripa, ipd.).

Preverjanje razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva:

Razumevanje ustnega izražanja preverjamo ustno, pisno in na druge načine. Na začetku učenja se dijak lahko odziva/odzove tudi v slovenščini oziroma v svojem prvem jeziku.

Pri ustnem preverjanju dijak pokaže svoje razumevanje poslušanega in / ali videnega besedila tako, da odgovori na vprašanja o besedilu, sodeluje v pogovoru o besedilu ali obnavlja besedilo.

Pri pisnem preverjanju dijak rešuje naloge, ki zahtevajo nebesedni odziv (npr. označevanje, razvrščanje, urejanje), kratek besedni odziv (zapisovanje posameznega podatka / besede ali podajanje kratkega odgovora) ali daljši govorni ali pisni odziv (odprta vprašanja o besedilu, dopolnjevanje z besedami iz nabora).

Možni tipi nalog za preverjanje razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva

Naloge zaprtega tipa / naloge izbirnega tipa:

- » naloge alternativnega tipa (da / ne; prav / narobe),
- » naloge izbirnega tipa z več možnimi izbirami,
- » naloge povezovanja in razvrščanja (slika-slika; slika-beseda, besedna zveza, stavek; stavek- stavek; povezovanje parov; naslov-besedilo),
- » naloge dopolnjevanja in kratkih odgovorov z naborom ali brez nabora,
- » naloge podčrtovanja, obkroževanja,
- » naloge dopolnjevanja kratkih odgovorov ,
- » naloge polodprtega tipa,
- » zapis kratkega odgovora,
- » podvprašanja, ki so med seboj odvisna ali ne, iztočnice.

OPISNI KRITERIJI

Pri preverjanju razumevanja ustnega izražanja mora dijak razbrati bistvo besedila, najti določene informacije, slediti dogajanju in si pomagati, kjer je mogoče, s sobesedilom, jezikovnimi in nejezikovnimi oporami.

Govorjena besedila imajo lahko različno dolžino in raven zahtevnosti, lahko so posredovana v živo ali posneta (samo zvočni ali tudi video posnetki). Na nižjih ravneh (A1-B1) mora biti vsebina dijaku poznana, uporabljeno besedišče in slovnične strukture so osnovne, povečuje se obseg besedila pred kompleksnostjo.

Govorjena besedila imajo lahko različno dolžino in raven zahtevnosti, lahko so posredovana v živo ali posneta (samo zvočni ali tudi video posnetki). Na ravni B2 so lahko vsebine zahtevnejše, konkretne ali abstraktne, tako z vidika besedišča kot tudi slovničnih struktur.

Razumevanje govornih besedil in avdiovizualnega gradiva dijak pokaže tako, da:

- » prepozna bistvo sporočila v besedilu oz. avdiovizualnem gradivu,
- » sledi dogajanju v besedilu,
- » poišče določene podatke,
- » odgovori na vprašanja, sledi navodilom, prepozna stališča,
- » razbere glavne in posamezne ideje.

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Dijak:

○: razvija bralno razumevanje (digitalnih) besedil, napisanih v standardnem jeziku, jih analizira, primerja in kritično vrednoti;

SC (1.1.4.1 | 5.2.2.2 | 4.1.2.1 | 1.1.3.2)

○: B2 (4. letnik, matura VR) razvija bralno razumevanje daljših zahtevnejših besedil, formalnih ali neformalnih, umetnostnih ali neumetnostnih, napisanih v zahtevnejšem standardnem jeziku (časopisni članki, publikacije, spletne strani...);

SC (1.3.1.1 | 1.3.2.1)

I: razvija bralno razumevanje avtentičnih umetnostnih besedil različnih zvrsti, časopisnih člankov, publikacij, spletnih strani ipd.;

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: sledi kratkim in preprostim besedilom o obravnavanih vsebinah, sporočilom (npr. na razglednicah, elektronski pošti, družbenih medijih), obvestilom, napotkom in kratkim novicam, če so besedila napisana v jeziku, v katerem prevladujejo znani ali preprosti izrazi;

A1: prepozna osnovne informacije v kratkih besedilih o obravnavanih vsebinah ter po potrebi lahko večkrat prebere, če so besedila vizualno podprta ali napisana v jeziku, v katerem prevladujejo znani ali preprosti izrazi;

A2: sledi preprostim besedilom (npr. kratkim opisom, oglasom, prospektom, jedilnikom, urnikom, kratkim pismom ali elektronskim sporočilom) ter v njih poišče specifičen podatek in splošne informacije;

A2: v besedilih razbere večino predvidljivih konkretnih podatkov, v katerih je uporabljen preprost jezik in obravnavano besedišče. Sledi vsakdanjim znakom, navodilom in obvestilom ob vizualni podpori;

B1: sledi daljšim in jezikovno občasno zahtevnejšim besedilom (npr. uradna korespondenca o manj znanih vsebinah), ki so lahko neumetnostna in umetnostna, o znanih vsebinah ali aktualnih dogodkih ter izražajo mnenja ali stališča (npr. opis, članek, strip, zgodba). V daljših besedilih najde zahtevane podatke, prepozna smer in glavne točke argumentacije;

B1: sledi glavnim točkam ter izlušči ključne informacije v daljših besedilih o obravnavanih vsebinah, podrobnosti praviloma ne prepozna;

B2 (4. letnik, matura VR)

B2: Sledi daljšim, zahtevnejšim in raznovrstnim umetnostnim ter neumetnostnim besedilom s specifičnim besediščem in v zahtevnejšem standardnem jeziku. Težave mu lahko povzročajo manj pogosti frazemi in kulturno pogojene reference. Sposoben je razumeti avtentična umetnostna besedila različnih vrst in tematik. Zna hitro pregledati dolga in kompleksna besedila (npr. članke, poročila, eseje) ter v njih prepoznati ključne informacije in logično strukturo besedila, vključno z odnosi med vzroki in posledicami, predstavitev problema in rešitve ter soočenjem argumentov;

B2: Razume glavne ideje in prepozna ključne informacije v zahtevnejših umetnostnih in neumetnostnih besedilih, ki obravnavajo konkretne ali abstraktne teme. Uporablja učinkovite strategije branja za hitro prepoznavanje tematike in relevantnosti besedil, kot so novice, članki in poročila. Sledi sodobnim temam in prepozna avtorjeva stališča. V besedilu zna razločiti diskurzne strukture, kot so argumentacija, vzročno-posledični odnosi in reševanje problemov.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Besedila, uporabljena pri pouku, naj bodo avtentična ter tematsko, funkcijsko, oblikovno in slogovno raznolika. Dijak razvija sposobnosti splošnega bralnega razumevanja, razumevanja različnih vrst korespondenčnih besedil ter sposobnosti iskanja in razumevanja informacij ali podatkov. Primerna besedila so pisma, razglednice, opisi, napisi, dopisi, vabila, voščilnice, jedilni listi, vozni redi, urniki, turistični programi, vremenske napovedi, sporočila, telefonska in elektronska sporočila, forumi, blogi, navodila, obvestila, opozorila, letaki, plakati, oglasi, članki in krajša umetnostna besedila (strip, zgodba, dramsko besedilo, odlomek iz daljšega besedila, pesem)
(1.3.2.1) (1.3.1.1)

Besedila in okoliščine

Dijak bere neumetnostna in umetnostna besedila, ki so napisana v standardnem jeziku. Tematika se navezuje na priporočene vsebine in je konkretna (za raven A1-B1), lahko pa je tudi abstraktna (za raven B2).

Besedila, s katerimi dijaki razvijajo bralno razumevanje, so lahko tiskana ali digitalna. Pri branju tiskanih besedil so bolj osredotočeni na samo branje in razvijajo spretnost natančnega branja. Pri branju digitalnih besedil pa razvijajo sposobnost branja z možnimi povezavami do drugih vsebin ter izkoristijo možnosti prilagoditve besedila za bolj učinkovito branje.

Pri branju dijak kot bralec sprejema in procesira pisno besedilo. Naloga učitelja je posredovanje različnih bralnih strategij, ki dijaku pomagajo pri razumevanju besedila ter razvijanje bralne kulture, s katerima uresničuje skupne cilje s področja jezika. Dijak izbira različne bralne strategije na podlagi načrtovanega cilja:

- » prebere posamezne sklope besed in jih združuje v smiselne celote,
- » prebere besedilo, da izlušči temeljno sporočilo,
- » prebere besedilo, da razume podrobnosti,
- » natančneje prebere dele besedila, da poišče podrobne podatke,
- » preleti besedilo in ga uvrsti glede na namen in uporabnost. (1.1.4.1)

Dejavnosti pri bralnem razumevanju

Delo z besedilom razdelimo v tri etape, in sicer pred, med in po branju.

Dejavnosti pred branjem

- » usmerjen pogovor o temi besedila,
- » predstavitev slikovnega gradiva,
- » predstavitev ključnih fraz in besed,
- » preverjanje dosedanjega poznavanja teme oziroma vsebine s pomočjo postavljanja vprašanja, izpolnjevanja razpredelnic s podatki ipd.m
- » seznanitev z nalogo, ki jo bo dijak reševal med branjem.

Dejavnosti med branjem

- » luščenje pomena besedila iz sobesedila na podlagi sestave besed, prejšnjega znanja ali slik (dedukcija),
- » reševanje nalog z nebesednim odzivom (npr. izpolnjevanje preglednic, obkroževanje, sledenju besedilu na sliki, dopolnjevanje slike),
- » reševanje nalog z ustnim ali pisnim odzivom (vprašanja izbirnega, odprtega in alternativnega tipa; zapisovanje podatkov kot npr. prenašanje podatkov v tabelo, izpolnjevanje obrazcev, zapisovanje besed oziroma podatkov; opis poteka dogajanja, dopolnjevanje besedila, povezovanje posameznih delov besedila, npr. dialoga, zgodbe, slike k besedilu, urejanje besedila na časovno zaporedje, kraj dogajanja),
- » povezovanje slikovnega gradiva, delov besedila v celoto,
- » urejanje odstavkov ali povedi v logičnem zaporedju, sestavljanje dialoga po vlogah,
- » dopolnjevanje besedila (razvijanje naslova v popolno poved, dopolnjevanje povedi, vstavljanje manjkajočih izrazov v povedi ali manjkajočih povedi v besedilo, reševanje križank, dopolnjevanje obrazcev), (3.1.4.1)
- » zapisovanje opornih točk: vpisovanje informacij v tabelo, izpisovanje ključnih besed, povedi, ugotavljanje odnosov in mnenj oseb ter različnih načinov izražanja le-teh,
- » prepoznavanje besedilnih vrst, tem, naslovnika, cilja besedila,
- » razumevanje navodil (recept, opis poti, navodilo za izdelavo).

Dejavnosti po branju

Dejavnosti so namenjene predvsem preverjanju razumevanja prebranega besedila;

Dijak:

- » odgovori na vprašanja, izbira med pravilnimi in napačnimi trditvami,
- » ureja pomešane dele besedila,
- » razlaga besedilo (interpretira besedilo),
- » povzame besedilo,
- » izrazi mnenje o besedilu, (1.3.1.1)
- » pretvori besedilo v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog),
- » napiše besedilo v drugem glagolskem času (jezikovna komponenta).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Priporočeni načini urjenja bralnega razumevanja in izkazovanja znanja naj omogočajo čim večjo raznolikost in avtentičnost dejavnosti. Dijak naj ima možnost izbire različnih dejavnosti, s katerimi lahko z raznolikimi izdelki pokaže svoje razumevanje, kot npr.:

- » naloge izbirnega tipa (izbiranje med več možnostmi),
- » naloge povezovanja (povezovanje besedila in vizualnega gradiva, naslova z besedilom),
- » naloge alternativnega tipa (prav – narobe),
- » naloge dopolnjevanja (izpolnjevanje praznih mest, dokončevanje ali vstavljanje povedi),
- » naloge razvrščanja (določitev pravega zaporedja povedi, odstavkov),
- » naloge s kratkimi odgovori,
- » kratki povzetki besedil,
- » iskanje glavnih idej, ključnih besed,
- » prepoznavanje strukture besedila (uvod, jedro, zaključek),
- » diskusija s postavljanjem vprašanj in izmenjavo mnenj,
- » uprizarjanje besedil (dramatizacija),
- » risanje, skiciranje, ilustriranje, prikaz z uporabo grafičnih organizatorjev (miselni vzorec, pojmovna mreža, časovni trak ipd.),
- » pretvorba besedila v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog),
- » izdelava križanke na podlagi besedila.

Primeri izdelkov za urjenje in izkazovanje znanja so npr.:

- » raznolika pisna besedila (zapis obnove ali povzetka, izpisani ključni podatki iz besedila, odgovori na vprašanja ipd.),
- » zvočni in videoposnetki govora (govorne predstavitve, govorni nastop),
- » dramatizacija,
- » poustvarjalna besedila (intervju z osebo iz sprejetega besedila, nadaljevanje zgodbe, predstavitev oseb, narobe pravlјica/zgodbe itd.),
- » izdelki, ki so nastali na osnovi prebranih navodil (priprava jedi po receptu, priprava skice, načrta ali stripa),
- » ustvarjalni izdelki, ki so nastali na podlagi prebranega besedila (kviz o vsebini besedila, slovarček, strip ali slikanica, plakat, poster, prospekt, oglas, knjižica z obnovo besedila, križanka, intervju z osebami v besedilu, predstavitev posameznih delov besedila s pantomimo, tiralice za osebe v besedilu, besedilo iz druge perspektive (druge osebe, drugi čas ali kraj), fotoroman ali slikovni kolaž, pismo avtorju, stenski časopis ipd.).

OPISNI KRITERIJI

Pisna besedila imajo lahko različno dolžino in raven zahtevnosti, so lahko neumetnostna in umetnostna, s konkretno vsebino, ki je dijaku poznana. Besedišče in slovnične strukture so osnovne, širi se bolj obseg kot kompleksnost (ravni A1-B1).

Na ravni B1 prepozna glavne ideje v besedilih in interpretira krajše umetnostno besedilo (z izražanjem bralnih vtisov, mnenj in stališč do prebranega in povzemanjem besedila).

Bralno razumevanje dijak pokaže, tako da:

- » prepozna vrsto in namen besedila,
- » prepozna bistvo sporočila v pisnem besedilu,
- » razbere ključno besedišče na izbrano vsebino (prevede besede, poišče sopomenke ipd.),
- » sledi dogajanju v besedilu,
- » poišče določene podatke,
- » prepozna glavne in posamezne ideje in informacije, vprašanja, navodila in stališča,
- » prepozna glavne zaključke v besedilih (B1),
- » interpretira krajše umetnostno besedilo (z izražanjem bralnih vtisov, mnenj in stališč do prebranega, povzemanjem besedila) (B1).

Bralno razumevanje na ravni B2 dijak pokaže, tako da:

- » sledi tudi argumentativnim besedilom,
- » interpretira tudi umetnostno besedilo (z izražanjem bralnih vtisov, mnenj in stališč do prebranega, povzemanjem besedila).

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tvorjenje vključuje ustno in pisno izražanje. Pri tej temi gre za produkcijo govornih besedil, ki so namenjena enemu ali več poslušalcem, in pisnih besedil, znanemu ali neznanemu naslovniku.

Dijak tvori vsebinsko različne govorne oblike in besedilne vrste, ki se nanašajo na obravnavane vsebine, in se stopenjsko nadgrajujejo, od preprostega povezovanja posameznih besed (A1) do spontanega daljšega govora oz. zahtevnejšega besedila (B1). Presojajo se vsebina in sporočilnost, jezikovna kakovost (besedišče, slovnica, semantika, pravopis) in zgradba, pri ustnem tvorjenju pa tudi tekočnost in artikuliranost izražanja, zlasti pri naslavljanju občinstva (vljudnostne fraze, stopnje formalnosti, neverbalna komunikacija, formalni in neformalni pogovori, socialni status, spoštljiva in empatična komunikacija). S pomočjo tvorbnih strategij kot so načrtovanje, izvedba, nadomeščanje (kompenzacija), (samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje dijak izboljšuje kakovost formalnega in neformalnega tvorjenja.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Cilji in standardi se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.2 Tvorjenje: 3.2.1. Tvorbene dejavnosti (Ustno izražanje, Pisno izražanje) in 3.2.2. Tvorbene strategije.

Cilji so splošno zasnovani za ravni od A1 do B2. Razlike v kompetencah so bolj podrobno opredeljene v standardih, ki so preoblikovani za potrebe srednješolskega okolja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri dejavnostih tvorjenja dijake z ustrezno izbiro učnih oblik in nalog (individualno delo, delo v dvojicah in skupinah, igre ali tekmovanja) spodbujamo k samostojnosti, sodelovanju in ustvarjalnosti. Učne situacije naj bodo čim bolj življenjske, saj je praktična uporaba jezika najmočnejša motivacija za učenje.

Dijak pri dejavnostih tvorjenja v vlogi govorca in pisca uresničuje svoje jezikovne namere s pripovedovanjem, poročanjem, opisovanjem, razlaganjem, utemeljevanjem in izražanjem svojih stališč. Dijak svojo govorno zmožnost razvija tudi z igro vlog, spontanim govorenjem in petjem.

S tvorjenjem dijak razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.) in razvija spretnosti za učinkovito komunikacijo in pridobljeno znanje prilagaja novim situacijam. SC (1.1.1.1) SC (5.2.4.3) SC (5.3.5.3)

Pri pisnem izražanju spodbujamo tudi razvoj digitalnih kompetenc. S tvorjenjem raznolikih vrst pisnih izdelkov (formalnih in neformalnih) se dijak uri v iskanju vsebin v digitalnih okoljih (npr. priprava na govorni nastop ali igro vlog, iskanje argumentov), kritično vrednoti verodostojnost pridobljenih podatkov ter ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih (npr. ustvarja digitalne predstavitve, e-sporočila in raznovrstne uporablja digitalne aplikacije). SC (4.3.1.1) SC (4.1.2.1)

Dijaka spodbujamo, da jasno izrazi svoje misli ter z različnimi strategijami (iskanje sinonimov, parafraziranje pomembnih vsebin, zamenjava in opis neznanih besed z znanimi itd.) obvlada nepredvidene situacije in jezikovne težave ter da pri načrtovanju ustnega ali pisnega sporočila samostojno uporablja slovar in druge vire. SC (1.1.3.1) SC (5.3.3.1)

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

○: v vlogi govorca razvija ustno izražanje v obliki monologa (npr. govorni nastop, opisovanje, dajanje informacij, zastopanje stališča) ter prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah ter ustvarja in digitalne vsebine v različnih formatih (audio in video posnetki);

SC (1.1.1.1 | 5.2.4.3 | 5.3.5.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: tvori preproste stavke, uporablja obravnavane besede in preproste strukture. Predstavi naučen monolog ter po potrebi uporablja govorico telesa,

A1: tvori preproste stavke, če se lahko pripravi vnaprej. Pri govoru si lahko pomaga z vzorčnim primerom. Predstavi kratek naučen monolog ter govor pogosto podpre s kretnjami,

A2: preprosto in razmeroma natančno opisuje, pri čemer uporablja preproste stavke in besedne zveze, ki jih poveže v logično zaporedje. Odgovori na predvidljiva vprašanja o obravnavani vsebini. Uporablja obravnavano besedišče in slovnične strukture;

A2: preprosto in razmeroma natančno opisuje, če se lahko vnaprej pripravi. Uporablja osnovno besedišče in strukture. Postavi preprosta vprašanja na obravnavane vsebine. S kratkimi stavki odgovori na najbolj predvidljiva vprašanja o obravnavani vsebini, če ima možnost prositi za ponovitev povedanega;

B1: jasno in razmeroma natančno ustno predstavi posamezne vsebine obravnavanih področij (npr. resnične ali izmišljene, predvidljive in nepredvidljive dogodke, doživetja, sanje, želje, vsebino knjige, filma in izrazi svoja občutja, pripoveduje zgodbo in razloži svoj pogled na aktualne dogodke). Ustno izražanje o tematiki (npr. govorni nastop, poročilo, igra vlog...) je smiselno, linearno povezano in dobro strukturirano. Odgovori na vprašanja so suvereni. Pri tem dijak uporablja širše besedišče in nekoliko zahtevnejše slovnične strukture. Dijak popravi napake, ki so privedle do nesporazumov, če ga na to nekdo opozori. V primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča si pomaga tudi s parafraziranjem, ponovno razlago ali z gestami;

B1: če se lahko vnaprej pripravi, jasno in razmeroma natančno ustno predstavi posamezne vsebine obravnavanih področij (npr. resnične ali izmišljene, predvidljive in nepredvidljive dogodke, doživetja, sanje, želje, vsebino knjige, filma in izrazi svoja občutja, pripoveduje zgodbo in razloži svoj pogled na aktualne dogodke). Ustno izražanje o tematiki (npr. govorni nastop, poročilo, igra vlog ...) je smiselno, linearno povezano in preprosto strukturirano. Odgovori na postavljena vprašanja, če ima možnost prositi za ponovitev povedanega. Pri tem dijak uporablja naučeno besedišče in znane slovnične strukture. Zaradi omejenega besedišča si pogosto pomaga s parafraziranjem, ponovno razlago ali z gestami;

B2: jasno, podrobno, tekoče, spontano in sistematično opisuje in predstavlja dogodke, doživetja in postopke ter najrazličnejše obravnavane vsebine ali tematike, ki ga osebno zanimajo. Poudari bistvene točke in svoje ideje osvetli z dodatnimi podatki in tehtnimi primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, analizira prednosti in slabosti problematike ter navaja argumente v prid ali proti določenemu stališču. Oddalji se od pripravljenega besedila in vključuje lastne vsebine. Občinstvo nagovori tako, da ga le-ta razume brez napora. Tekoče in spontano odgovarja na vprašanja, ki se nanašajo na predstavitev;

B2: jasno, tekoče in sistematično opisuje in predstavlja dogodke, doživetja in postopke ter najrazličnejše obravnavane vsebine ali tematike, ki ga osebno zanimajo. Poudari bistvene točke in svoje ideje osvetli z osnovnimi primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, navede nekaj prednosti in slabosti problematike ter poda predvidljive argumente v prid ali proti določenemu stališču. Razmeroma tekoče nagovori občinstvo. Odgovori na vprašanja, ki se nanašajo na predstavitev.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj ima med poukom čim več priložnosti za govorjenje v tujem jeziku.

Aktivnosti so lahko vodene, s slikovno in besedno podporo, odziv dijaka je lahko pripravljen tudi vnaprej.

Naloge naj bodo smiselne, primerne dijakovemu znanju, ustvarjalne in predvsem uporabne:

» urjenje v rabi komunikacijskih funkcij v konkretni situaciji (odzivanje na pozdrav, prošnjo, zahvalo, opravičilo, strinjanje, izražanje presenečenja itd.) ^{SC} (5.2.4.3)

» odgovarjanje na vprašanja

» reševanje problemov ^{SC} (5.3.5.3)

- » ustne predstavitve ^{SC} (1.1.1.1)
- » izdelava lastnih avdio in video posnetkov ^{SC} (4.3.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje ustnega izražanja izkazuje na različne načine:

- » predstavitev,
- » govorni nastop,
- » lastni videoposnetek,
- » opisovanje slikovnih iztočnic,
- » predstavitev lastnega mnenja.

Tematika mora biti znana in povezana z dijakovim vsakdanjim življenjem ali obravnavano vsebino.

Vrednotenje znanja je sprotno in končno. Poudarek naj bo na formativnem vrednotenju dijakovega napredka, ki mu bo omogočal samorefleksijo in razumevanje končne ocene izdelka.

OPISNI KRITERIJI

Dijak z uporabo preprostih tehnik in strategij začne, vzdržuje in konča kratek monolog v živo oz. na daljavo. Na začetku naj ima dijak čas za pripravo na monolog, kasneje pa so lahko aktivnosti in naloge podane brez časa za pripravo; o tem naj odloča učitelj sam glede na raven učenja, tematiko monologa in zahtevnost same aktivnosti. Dijak se navaja na samozavestno izražanje ne glede na njegov nabor jezikovnih sredstev.

Pri vrednotenju ustnih izdelkov dijakov upoštevamo:

- » obseg in ustrezno rabo besedišča: dijak razmeroma pravilno uporablja najpogostejše besedišče; obseg besedišča zadošča, da z nekoliko oklevanja in posrednega opisovanja, oblikuje sporočila o vsakdanjih vsebinah in aktualnih dogodkih,
- » jezikovno pravilnost: dijak razmeroma pravilno uporablja najpogostejše slovnične strukture; lahko prihaja do manjših nesporazumov, občasne napake se pojavijo pri rabi zahtevnejših jezikovnih struktur (odvisniki, trpnik),
- » tekočnost: opaznejši so daljši premori pri iskanju ustreznega besedišča in slovničnih struktur, vendar je sporazumevanje razumljivo,
- » koherentnost: dijak zna začeti, vzdrževati in zaključiti zna pogovor o vsebinah iz njegovega interesnega področja oz. obravnavanih tematikah,
- » fonologijo: izgovorjava je razumljiva, intonacija je zadovoljiva; v naglasu se še prepozna vpliv drugih jezikov,

- » uporabo tvorbnih strategij: samonadzorovanje in samopopravljanje,
- » ustreznost glede na sporočilni namen.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: tvori pisne izdelke formalnega in neformalnega značaja o vrsti obravnavanih tem v različnih besedilnih vrstah, pri čemer upošteva značilnosti zvrsti in naslovnika

SC (1.1.1.1 | 4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 4.3.1.1)

I: tvori domišljjska besedila ali preproste pesmi (npr. haiku, reklamni oglasi, pisma),

SC (1.3.4.1 | 1.3.4.2)

I: išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih, z namenom ustvarjanja digitalnih vsebin v različnih formatih, pri čemer kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.

SC (4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: tvori preproste fraze in stavke ter krajša sporočila, s katerimi posreduje osnovne informacije o obravnavanih vsebinah (predstavi sebe, svojo družino ali druge osebe, napiše kaj mu je všeč in kaj ne, opiše kraj ali hišne ljubljence);

A1: tvori posamične fraze ali stavke o obravnavanih vsebinah (predstavi sebe, svojo družino ali druge osebe, napiše kaj mu je všeč in kaj ne, opiše kraj ali hišne ljubljence);

A2: tvori sporočila in opise (npr. kratke življenjepise, dnevniške zapise o dejavnostih, ljudeh in krajih ter preproste zgodbe o preteklih ali bodočih dogodkih, svoje vtise ali mnenja), ki so linearno povezani in s katerimi posreduje osnovne informacije o obravnavanih vsebinah. Pri pisanju si lahko pomaga s (spletnim) slovarjem;

A2: tvori krajša sporočila in preproste opise (kratke življenjepise, dnevniške zapise o dejavnostih, ljudeh in krajih ter preproste zgodbe o preteklih ali bodočih dogodkih), s katerimi posreduje najbolj osnovne informacije o obravnavanih vsebinah. Pri pisanju si lahko pomaga s (spletnim) slovarjem;

B1: tvori raznovrstna besedila (npr. pisma, eseje ali poročila), formalna in neformalna, o obravnavanih vsebinah (npr. zgodbe, resnični ali izmišljeni dogodki, opisi potovanja, preprosta ocena filma ali knjige, novica, pisne sestavke/eseje o obravnavanih vsebinah), ki so smiselna, linearno povezana in dobro strukturirana. Tvorijo besedilo na dano tematiko, navede prednosti in slabosti, opiše svoja čustva in odziv ter utemelji svoj pogled na znano tematiko. S svojimi besedami povzema vsebino besedila o obravnavani tematiki;

B1: tvori raznovrstna besedila, formalna in neformalna, o obravnavanih vsebinah (npr. zgodbe, resnični ali izmišljeni dogodki, opisi potovanja, preprosta ocena filma ali knjige, novica, pisne sestavke/eseje), ki so mestoma slabše strukturirana in zato manj koherentna. Tvorijo besedilo na dano tematiko, pri čemer v

preprostem jeziku poda svoje mnenje, opiše svoja čustva in odzive ter navede prednosti in slabosti. Povzema vsebino besedila o obravnavani tematiki;

B2: tvori jasne in podrobne opise dogodkov, doživetij in postopkov ter predstavi različne obravnavane tematike ali vsebine, ki ga zanimajo. Povezuje in vrednoti podatke iz različnih virov. Napiše oceno filma, knjige ali gledališke igre, tvori eseje in poročila s sistematično argumentacijo ter dodatnimi utemeljitvami in primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, analizira prednosti in slabosti problematike ter navaja argumente v prid ali proti določenemu stališču;

B2: tvori jasne in podrobne opise dogodkov, doživetij in postopkov ter predstavi različne obravnavane tematike ali vsebine, ki ga zanimajo. Povezuje podatke iz različnih virov. Napiše krajšo oceno filma, knjige ali gledališke igre, tvori eseje in poročila s preprosto argumentacijo ter osnovnimi utemeljitvami in primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, navede prednosti in slabosti problematike ter predvidljive argumente v prid ali proti določenemu stališču.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Samostojno pisno izražanje urimo z vajami, pri katerih dijak najprej tvori preproste stavke, odgovarja na pripravljena vprašanja, nato povzema besedila v obliki krajših obnov, pozneje pa nadaljuje z ustvarjalnim pisanjem. Svoje misli in ideje se nauči jasno in logično izražati in povezovati v smiselno celoto. Piše besedila različnih zvrsti (voščilo, povabilo, pismo, prošnja itd.), kot tudi krajše in daljše pisne sestavke na različne vsebine, ki so obravnavane pri pouku. Sestavki so na začetni stopnji bolj vodeni, učitelj dijakom ponudi iztočnice (tematiko, besedišče, podvprašanja ipd.), kasneje pa dijaka spodbujamo k samostojnosti in ustvarjalnosti.

SC (1.1.1.1) SC (1.3.4.2) SC (4.3.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje in spretnosti pisnega izražanja izkazuje prek pisanja različnih besedilnih vrst. Vrednotenje znanja je sprotno in končno. Poudarek je na formativnem vrednotenju dijakovega napredka, ki mu omogoča samorefleksijo in razumevanje končne ocene izdelka.

Besedila so najprej krajša (voščilo, povabilo, prošnja, zahvala ...), pozneje pa daljša z opisi oseb, dogodkov in doživetij. Opisi so najprej preprosti in vezani na vsebine in dogodke, ki jih dijak pozna in ga zanimajo, pozneje pa dijake spodbujamo k ustvarjalnemu pisanju. Dijak mora biti pozoren na zgradbo besedila, besedišče in slog, vsebino ter na jezikovno pravilnost.

Primeri besedilnih vrst:

- » opis ali predstavitev osebe, predmeta, dogodka ali postopka,
- » komentar,

- » vabilo,
- » zahvala,
- » opravičilo,
- » (elektronsko) sporočilo,
- » pismo,
- » prošnja,
- » prijava,
- » pritožba,
- » poizvedovanje,
- » življenjepis,
- » poročilo,
- » povzetek,
- » blog,
- » domišljajska zgodba,
- » esej
- » argumentativni esej (B2)

OPISNI KRITERIJI

Dijak piše uradna in neuradna besedila o znanih vsebinah, ki so preprosto povezana. Besedila vključujejo glavne točke, dijak povzema, opisuje, poroča, navaja svoja mnenja. (B1)

Pri izdelavi opisnih kriterijev upoštevamo:

- » vsebino in sporočilnost: vsebinsko ustreznost, jasnost namena besedila;
- » obseg besedišča: zadošča za uresničevanje sporočil o znanih in splošnih tematikah;
- » koherentnost in kohezivnost: besedilo je vsebinsko in jezikovno povezano. Dijak ustrezno uporablja veznike za priredja in podredja ter kompleksnejše povedi s členitvijo po aktualizaciji;
- » jezikovno pravilnost: dijak večinoma pravilno uporablja osnovne strukture. Napake se pojavljajo občasno, zlasti pri kompleksnejših strukturah, a lahko bralec iz konteksta vseeno razbere sporočilo;
- » besedilne vrste: dijak piše različna besedila, v katerih opiše čustva, odzive, resnične ali izmišljene dogodke, preproste zgodbe, odzive, kratka poročila, preproste eseje.

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Interakcija je proces aktivnega sodelovanja v komunikaciji z drugimi ljudmi. Je nadgradnja veščin sprejemanja in tvorjenja, saj od dijaka pričakuje, da bo z eno ali več osebami soustvarjal diskurz, v katerem bo prevzemal različne vloge. Interakcijske dejavnosti delimo na ustno, pisno in spletno interakcijo, ki je nadgradnja pisne interakcije. Medosebna interakcija tako vključuje vse oblike komunikacije, kot so govor, pisanje, slike in simbole in je temeljna za razvoj jezika, oblikovanje odnosov, družbenih struktur in skupnosti. Vključuje verbalno in neverbalno komunikacijo, čustva, misli, vedenje in družbene norme. Interakcijske dejavnosti zajemajo širok spekter medosebnih, sodelovalnih in transakcijskih funkcij, od ustne in pisne interakcije, razumevanja sogovorca, neformalnega ali formalnega pogovora, razprave ali izmenjave informacij (tudi na daljavo), tvorjenja sporočil, dopisov ter spletne interakcije. V vseh primerih gre za ciljno usmerjeno sodelovanje in/ali izmenjavo informacij v analognem in/ali tudi digitalnem svetu. Interakcijske strategije - prevzemanje vloge govorca, sodelovanje ali prošnja za pojasnilo – so temeljnega pomena tako pri učenju kot pri sporazumevanju v realnem svetu.

Pri interakciji dijak razvija spretnosti aktivnega poslušanja, izražanja zanimanja in skrbi za druge. Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov (formalni ali neformalni, v vlogi spraševalca in intervjuvanca) in različnih situacijah (npr. s prijatelji, z družino, z neznanimi osebami; na potovanju, v restavraciji ali trgovini, v telefonskih pogovorih ali videoklicih ipd.). Na nepredvidene okoliščine (npr. nejasen ali prehitel govor, šum v ozadju, naglas ali nesporazum) se odziva s pozitivno naravnostjo in asertivno komunikacijo, da bi jih uspešno razrešil. Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. Uporablja ustrezna sredstva komunikacije in se sporazumeva tudi z uporabo digitalnih tehnologij (npr. pismo, telefon, e-pošta, družabna omrežja).

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Cilji in standardi pri temi interakcija se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.3 Interakcija: 3.3.1. Interakcijske dejavnosti (Ustna interakcija, Pisna interakcija, Spletna interakcija) in 3.3.2. Interakcijske strategije.

Cilji so splošno zasnovani od ravni A1 do B2. Razlike v kompetencah so bolj podrobno opredeljene v standardih, ki so preoblikovani za potrebe srednješolskega okolja.

SC (5.3.4.1) SC (5.3.3.1) SC (4.2.1.1) SC (3.3.3.2) SC (3.3.2.1)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

V procesu interakcije je za razvoj komunikacijskih veščin ključno spodbujanje k aktivnemu sodelovanju, odzivanju in izmenjavi mnenj ter razvoju jezikovnega znanja. (3.3.2.1) (5.3.4.1) (5.3.5.3)

Glede na stopnjo znanja naj učitelj uporablja različne dejavnosti:

- » sodelovanje v parih ali v skupini - npr. kratki dialogi, (telefonski) pogovori, videoklici,
- » igra vlog (npr. dialogi za naročanje, nakupovanje),
- » didaktične igre (npr. kvizi, ugibanje besed, pripovedovanje zgodb po sliki),
- » uporaba avtentičnih besedil,
- » dopisovanje z vrstniki iz drugih držav,
- » pisanje različnih vrst besedil (npr. e-sporočilo, blog, vlog, sms, voščilnico),

Spletna interakcija (govorna in pisna) je v vsakdanjem življenju zelo pogosta in uporabna, zato naj učitelj dijaka spodbuja k uporabi različnih spletnih orodij, omrežij, platform in aplikacij, kot npr.

- » e-pošta,
- » forumi,
- » blogi,
- » družbena omrežja,
- » klepetalnice,
- » video konference,
- » vlogi,
- » pisna in glasovna sporočila,
- » spletni obrazci,
- » interaktivne vsebine,
- » sodelovalna orodja (Google Docs ...),
- » e-trgovina in spletne storitve (tečajji, izobraževanja). (1.1.5.1) (4.2.1.1)

Pri interakciji imajo sporočilnost, vsebina in funkcijska ustreznost prednost pred jezikovno pravilnostjo, v večini situacij se dopuščajo napake in nejasnosti, pri sporazumevanju je v pomoč kontekst. Uspešna interakcija med drugim zahteva potrebo po preverjanju, ali je bilo sporočilo pravilno razumljeno, zmožnost preoblikovanja, da se olajša razumevanje in odpravijo nesporazumi ter zmožnost spoprijemanja s čustvenimi odzivi. (3.1.1.1) (3.1.2.1) (4.2.1.1) (4.2.5.1)

Spletna interakcija poteka prek naprav, zato lahko znotraj interakcije prihaja do tehničnih ali komunikacijskih nesporazumov.

Učitelj naj dijaka seznani s strategijami, ki omogočajo uspešno spletno sporazumevanje (npr. preverjanje, ali je bilo sporočilo pravilno razumljeno).

SC (5.3.5.3) SC (5.3.4.1) SC (3.3.2.1)

USTNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: razvija ustno interakcijo za različne stopnje aktivnega sodelovanja (poslušanja in izražanja) v diskurzu, uri strategije za ustno interakcijo in asertivno komunikacijo ter konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih.

SC (3.3.2.1 | 3.3.3.2 | 5.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: sodeluje v preprostem pogovoru, ki se nanaša na obravnavane vsebine, vendar je odvisen od počasnega ponavljanja, preoblikovanja in popravljanja. Izražanje podkrepi z gestikulacijo. Odgovori na preprosta vprašanja s preprostimi trditvami, ki se nanašajo na obravnavane vsebine. Sledi kratkim in preprostim napotkom oz. navodilom. Izrazi svoje mnenje o tem, kaj mu je všeč in kaj ne v zvezi z obravnavanimi vsebinami. Preprosto izrazi, da ima težave pri razumevanju;

A1: z omejenim naborom naučenih fraz se odziva na zelo osnovne kratke izraze in vprašanja, če je nagovorjen neposredno, jasno in zelo počasi. Preprosto izrazi svoje mnenje o tem, kaj mu je všeč in kaj ne v zvezi z obravnavanimi vsebinami. Z gestikulacijo pogosto podkrepi informacije. S preprostimi besedami in gestikulacijo nakaže, da ima težave pri razumevanju;

A2: v neformalnih situacijah se sporazumeva v kratkih pogovorih o obravnavanih vsebinah. Zastavi vprašanja in odgovori nanje ter izmenjava misli in informacije, če lahko sogovorca prosi za ponovitev in preoblikovanje. Vzpostavi družabne stike, npr. pozdravi, predstavi sebe in druge, se zahvali, prosi za uslugo ali jo ponudi. Daje predloge in se odziva nanje, izmenjuje mnenja ter primerja stvari in ljudi. Sporazumeva se s širokim razponom preprostih izrazov v različnih situacijah, ki zadevajo obravnavane vsebine. Pokaže, da sledi tematiki pogovora, vendar ga ne uspe usmerjati. Komunikacijo na daljavo uporablja za sporazumevanje s prijatelji (npr. izmenjava preprostih novic, načrtovanje srečanja ipd.). Sledi kratkemu sporočilu posredovanemu po telefonu, potrdi in poda podrobnosti sporočila;

A2: s kratkimi povedmi se sporazumeva v situacijah, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o obravnavanih vsebinah. Sogovorca razume, če ta večkrat ponovi in preoblikuje trditve. Nakaže, da ni razumel in prosi, naj mu besedo črkujejo ali ponovijo. Sledi preprostemu sporočilu posredovanemu po telefonu, vendar ne razbere vseh podrobnosti sporočila;

B1: samozavestno se sporazumeva o obravnavanih vsebinah, posreduje, sprejme, preveri in potrdi podatke. Izrazi misli o abstraktnjših in kulturnih vsebinah, jih povzame ter odgovori na nadaljnja vprašanja o podrobnostih. Sledi razločnemu pogovoru, če le-ta ne uporablja zelo idiomatskega jezika. Vodi dolg pogovor o skupnih vsebinah, če se mu sogovorec prilagodi. Zaprosi za podrobnosti in pojasnila, da bi se pogovor nadaljeval. Spontano postavi vprašanja o obravnavani vsebini, izkušnji ali dogodku. Začne in konča pogovor, izrazi svoje mnenje, se odziva na mnenja drugih ter jih na kratko komentira. Sledi argumentaciji ter formalnim razpravam o obravnavanih vsebinah. Znajde se tudi v manj vsakdanjih situacijah, v stikih z uradnimi osebami, med dogovarjanjem osebno ali na daljavo. V intervjuju ali posvetu posreduje potrebne konkretne informacije, vendar se ne izraža povsem natančno. Druge člane skupine prosi za dodatne podrobnosti in pojasnila, da se razprava oz. pogovor lahko nadaljuje. Telefon in spletne aplikacije uporablja za vsakdanje osebne namene, če lahko občasno zaprosi za ponovitev;

B1: vključi se v preprost pogovor, izmenja informacije o obravnavani vsebini brez predhodne priprave. Na kratko izrazi in utemelji osebno mnenje ter povabi druge, naj izrazijo svojega. Sogovorca prosi za ponovitev ali podrobnejšo razlago. Vzdržuje pogovor ali razpravo, čeprav občasno težko sledi. Prosi za podrobnejše informacije in napotke. Sledi argumentaciji ter formalnim razpravam o obravnavanih vsebinah, če udeleženci uporabljajo preprost jezik, vendar ima težavo pri vključevanju v debato. Telefon in spletne aplikacije uporablja za rutinska sporočila in dostop do osnovnih storitev;

B2: tekoče, pravilno in učinkovito uporablja jezik v širokem razponu splošnih, akademskih ali prostočasnih vsebinah, pri čemer jasno pokaže odnose med idejami. Pri sporazumevanju je spontan in dobro nadzoruje slovnično pravilnost. Glede na okoliščine izbere ustrezno stopnjo formalnosti. Tudi v zvočno ali vizualno motečem okolju podrobno sledi sporočilu izraženemu v standardnem jeziku ter dejavno sodeluje v daljšem pogovoru o večini splošnih vsebin. Izrazi zadržke, obotavljanje, strinjanje, navede pogoje in prosi, da se upošteva njegovo stališče. Natančno izrazi svoje misli in mnenja ter prepričljivo predstavi kompleksno utemeljitev in se odziva nanjo. Zanesljivo razbere podrobna navodila, pogaja se, da bi rešil zaplete. Razbere in izmenja kompleksne informacije in nasvete o obravnavanih vsebinah, pri čemer uporablja ustrezno terminologijo. Učinkovito in tekoče izpelje intervju, spontano se oddalji od pripravljenih vprašanj in se odziva na nepredvidene odgovore. Telefon in spletne aplikacije uporablja za različne namene, če lahko prosi za pojasnilo v primeru neznanega naglasa ali terminologije;

B2: sporazumeva se dovolj tekoče in spontano, da lahko vzdržuje redne stike in se sporazumeva z uporabniki ciljnega jezika, pri čemer interakcija ni naporna. Sodeluje v vsakdanjih in nevsakdanjih formalnih razpravah, prispeva svoja mnenja, jih pojasni in zagovarja. Jasno predstavi zadevo ali težavo, navede domneve o vzrokih in posledicah, analizira prednosti in pomanjkljivosti različnih pristopov. V intervjuju prevzame pobudo ter razvije in razširi misli ob manjši pomoči izpraševalca. Sodeluje v daljšem telefonskem pogovoru s poznano osebo o vrsti različnih vsebin. Prepozna nesporazume ali nestrinjanja v (spletni) interakciji ter jih razreši, če so ostali sogovorniki pripravljeni sodelovati.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Da bi dijak razvijal komunikacijske veščine, se spontano in pravilno sporazumeval v raznolikih govornih položajih, mora v procesu učenja aktivno sodelovati, se odzivati, izmenjavati informacije in mnenja. Za doseganje tega cilja ima učitelj na voljo številne vaje in dejavnosti, ki pa morajo biti smiselne in uporabne:

» intervju – postavljanje vprašanj in oblikovanje odgovorov,

- » igra vlog v konkretnih situacijah (restavracija, trgovina, železniška postaja),
- » pogovor in razprava o dogodkih in stvareh,
- » skupinsko reševanje problemov .

Učitelj mora te dejavnosti pripraviti in izvajati tako, da se vanje v največji možni meri vključijo vsi dijaki. Prav tako naj dejavnosti spodbujajo ustvarjalnost in kritično mišljenje (npr. skupinsko reševanje problemov).

Učitelj dijaka navaja na pozorno poslušanje sogovornika, ki je temelj dobre komunikacije, na jasno izražanje lastnih misli in stališč ter na obvladovanje morebitnih nepredvidenih situacij ali jezikovnih težav z različnimi tehnikami:

- » uporaba sinonimov,
- » parafraziranje,
- » pojasnjevanje ali opis neznanih besed,
- » uporaba neverbalnih znakov.

Učitelj naj se zaveda, da je razvijanje komunikacijskih veščin postopen proces, v katerem pomembno vlogo igra tudi vzpodbudno okolje, v katerem dijaka ni strah delati napake, in pozitivna povratna informacija. (1.3.4.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak znanje s področja interakcije izkazuje s:

- » simulacijo pogovora o različnih temah in v različnih situacijah, npr. pogovor o hobijih, potovanju, filmu, športni prireditvi, pri zdravniku, v trgovini, na recepciji; pogovor lahko opravi s sošolcem, s pomočjo kartic, navodil z lističev, lahko poteka v živo ali je posnet
- » pripravo in vodenjem intervjuja
- » *pripravo debate, v kateri poteka izmenjava mnenj in argumentov (B2).*

OPISNI KRITERIJI

Pri izdelavi opisnih kriterijev upoštevamo:

- » sodelovanje v ustni interakciji: dijak si s sogovornikom (brez predhodne priprave) izmenjuje informacije o znanih (strokovnih) vsebinah in interesnih področjih;
- » razumljivost in tekočnost govora: dijak se izraža razumljivo s krajšimi izjavami. Govor je precej tekoč (nastajajo le krajši premori). Intonacija, izgovorjava in naglas so ustrezni. Sporočilnost je jasna;

- » obseg in ustrezno rabo besedišča: razmeroma pravilno uporablja najpogostejše besedišče; obseg besedišča zadošča, da z nekoliko oklevanja in posrednega opisovanja, oblikuje sporočila o vsakdanjih temah in aktualnih dogodkih;
- » jezikovno pravilnost: dijak razmeroma pravilno uporablja najpogostejše slovnične strukture; lahko prihaja do manjših nesporazumov, občasne napake se pojavijo pri rabi zahtevnejših jezikovnih struktur (odvisniki, trpnik).

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: aktivno sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinam v pisni in /ali spletni komunikaciji in pri tem aktivno sooblikuje različne vrste besedil, namenjenih pisni in /ali spletni interakciji (npr. formalna ali neformalna pisma, sporočila, e-sporočila ali spletni prispevki).

SC (4.2.1.1 | 5.3.3.1 | 5.3.4.1 | 5.3.5.3 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: v obrazec ali sporočilo vpiše osnovne osebne informacije, prosi za njih in jih posreduje naprej v kratkih preprostih pisnih sporočilih. S pomočjo slovarja ali prevajalnika oblikuje različne oblike preprostih sporočil;

A1: izpolni preproste obrazce z osnovnimi osebnimi podatki. S pomočjo slovarja ali prevajalnika oblikuje napiše preprosto in kratko sporočilo in pri tem uporablja preproste besede in ustaljene formule;

A2: izmenjuje informacije s kratkimi sporočili, sms-ji, e-sporočili ali kratkimi pismi ter odgovori na vprašanja druge osebe. Sodeluje v preprosti družabni spletni izmenjavi. Komentira (spletne) prispevke drugih, če so napisani v preprostem jeziku. Pripravi kratke (spletne) prispevke, v katerih s preprostimi ključnimi podrobnostmi opisuje svoja čustva, družabne dejavnosti in vsakdanje zadeve;

A2: tvori kratka in preprosta sporočila za neposredne potrebe s pomočjo slovarja ali predloge. Pripravi kratke in preproste (spletne) prispevke;

B1: tvori pisne sestavke za izmenjavo informacij in misli o abstraktnih in konkretnih vsebinah, preverja informacije, natančno sprašuje o problematiki ali jo razloži, se pritoži ali prosi za ukrepanje. Odgovori na (spletni) oglas in zaprosi za informacije, ki ga zanimajo;

B1: tvori pisne sestavke za neposredne potrebe s pomočjo slovarja ali predloge. Odgovori na spletne objave ali komentarje drugih, čeprav se občasno ponavlja ali uporablja neustrezen jezik;

B2: učinkovito sporoča novice, izraža mnenja v pisni obliki ter sprejema sporočila drugih. Z ustreznim registrom, obliko in konvencijo tvori uradna sporočila, ki jih podpre z ustreznimi podrobnostmi in navede pričakovan rezultat. Tvori pisne sestavke, v katerih izrazi čustva, poudari osebni pomen dogodkov in doživetij, komentira novice in poglede dopisovalca ali spletnih objav. Prispeva k razpravi o stvareh, ki so mu blizu. Potrdi razumevanje povedanega, spodbudi druge k sodelovanju;

B2: s pismom in/ali e-sporočilom zaprosi za informacijo, jo poveže z drugimi podatki in jo posreduje naprej. Tvori formalne pisne sestavke, pri čemer uporablja register in ustaljene konvencije, ki niso vedno ustrezni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pisna interakcija je interaktivno sporazumevanje prek pisnih medijev, gre za dopisovanje (osebno in formalno) ter prenašanje pisnih informacij drugim (npr. zabeležke, sporočila ter izpolnjevanje obrazcev). V večini pisnih interakcij (razen nekaterih formalnih dopisovanj) zahteva po skrbno strukturiranem in pravilnem besedilu ni v ospredju, saj se dopuščajo napake in nejasnosti, za razumevanje je v pomoč kontekst. Za odpravljanje nesporazumov se uporabljajo interakcijske strategije, kot so prošnja za pojasnilo ali za preoblikovanje besedila. Pri pisanju si dijak pomaga z jezikovnimi viri in digitalno tehnologijo, kot so spletni slovarji, brskalniki, prevajalniki in vzorčna besedila. ^{SC}(1.1.3.1) ^{SC}(4.2.1.1)

Pri pisni interakciji dijak sprejema, tvori in se odziva na pisna besedila (formalna in neformalna). Glede na dijakovo znanje jezika, učitelj dijaka spodbuja k pisanju in odzivanju na različna besedila, kot so:

- » osebna pisma,
- » razglednice,
- » voščilnice,
- » prošnje,
- » obvestila,
- » vabila,
- » zahvale,
- » oglasi,
- » urniki,
- » blogi in forumi,
- » formalna vabila, zahvale, opravičila, pisma, e-sporočila (B2). ^{SC}(4.3.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Pisno interakcijo dijak izkazuje s pisanjem kratkih sporočil prijateljem, da jim kaj sporoči ali jih kaj vpraša ter pisanjem kratkih besedil:

- » osebna pisma,
- » razglednice,
- » voščilnice,
- » prošnje,
- » obvestila,
- » vabila,
- » zahvale,
- » oglasi,
- » urniki,

- » blogi in forumi,
- » formalna vabila, zahvale, opravičila, pisma, e-sporočila (B2).

V pisno interakcijo sodi tudi izpolnjevanje različnih prijavnih obrazcev z osnovnimi osebnimi podatki, kot so npr. obrazec za prijavo v hotelu, za priložnostno delo, za naročilo izdelka ali storitve, za povpraševanje o izdelku.

OPISNI KRITERIJI

Dijak sprejema, tvori in se odziva na formalna in neformalna pisna besedila (medosebne izmenjave) ter prenaša pisne informacije drugim (npr. zabeležke, sporočila in izpolnjevanje obrazcev). *Pri izdelavi opisnih kriterijev upoštevamo:*

- » sodelovanje v pisni interakciji: dijak se pisno odziva in izmenjuje informacije s formalnim in neformalnim dopisovanjem ter sporočili v zvezi z obravnavanimi vsebinami;
- » obseg in ustrezno rabo besedišča ter jezikovno pravilnostjo: dijak uporablja besedišče in jezikovne strukture, ki so v skladu z vrsto besedila in namenom pisanja. Pozoren je na slog, kontekst, konsistentnost ter stopnjo formalnosti. Uporablja ustrezne fraze, idiome in sinonime;
- » sodelovanje v pisni (spletni) interakciji: dijak izmenjuje informacije (brez predhodne priprave) o znanih ali neznanih vsebinah in interesnih področjih.

POSREDOVANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri posredovanju (ali mediaciji) dijak pomaga oblikovati ali prenesti pomen v okviru enega jezika ali iz enega jezika v drugega (medjezikovno posredovanje). Poudarek je na vlogi jezika v različnih kontekstih (npr. družbeni, kulturni ipd.) in procesih, kot so sooblikovanje pogojev za sporazumevanje in učenje, oblikovanje novega pomena, spodbujanje drugih k oblikovanju ali razumevanju novega pomena, prenašanje informacij v ustrezni obliki.

Ker pa jezik ni vedno edini razlog, da se ljudje med seboj težko sporazumevajo, gre pri posredovanju tudi za ustvarjanje skupnega prostora med jezikovno in kulturno različnimi sogovorci, za prepoznavanje in razumevanje podobnosti in razlik, kar omogoča uspešno sporazumevanje. Posebej je to izrazito pri medjezikovnem posredovanju, ko moramo razumeti in upoštevati tudi socialne, kulturne in družbene podobnosti ter razlike.

Pri posredovanju se dijak posveti potrebam, zamislim ali izražanju osebe ali oseb, za katere posreduje in se torej manj ukvarja s svojimi potrebami in idejami. Posredovanje omogoča dostop do vsebine besedila, konceptov ali znanja, do katerih ne morejo dostopati sami neposredno, zaradi jezikovnih, kulturnih, semantičnih ali tehničnih ovir.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

V okviru posredovanja dijak sprejema raznolika gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti. Zaznava in prepozna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želja) in lastno vedenje, se učinkovito spoprijema z nepredvidljivimi in kompleksnimi situacijami, vendar hkrati prepozna potrebe po nujenju pomoči drugim. Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih in krepí sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju, pravičnosti, enakopravnosti in sočutja.

Pri sodelovanju z drugimi spodbuja in motivira ostale pri reševanju izzivov in skupnih nalog, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost. Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.

Razvija digitalne veščine tako, da deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Ko deluje v vlogi posrednika, je seznanjen s praksami navajanja virov in avtorstva. ^{SC} (3.1.1.1) ^{SC} (3.3.3.1) ^{SC} (3.3.5.1) ^{SC} (4.1.2.1) ^{SC} (5.3.1.1) ^{SC} (5.3.2.2)

Cilji se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.4 Posredovanje: 3.4.1. Posredovalne dejavnosti (Posredovanje besedila, Posredovanje konceptov, Posredovanje

pri sporazumevanju) in 3.4.2. Posredovalne strategije (Strategije za pojasnjevanje novega koncepta, Strategije za poenostavitev besedila). Cilji so splošno zasnovani za ravni od A1 do B2.

Zmožnost posredovanja se pri pouku razvija in spremlja, a ne ocenjuje, saj se nekateri vidiki posredovalne zmožnosti ocenjujejo pri sprejemanju, interakciji in tvorjenju, zato poglavje nima navedenih standardov znanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Da je dijak lahko uspešen pri oblikovanju in prenašanju pomena pisnega ali ustnega sporočila, mora predhodno imeti izkušnje in dobro obvladati dejavnosti sprejemanja in tvorjenja sporočila. Zato je zelo pomembno, da pri pouku najprej razvija spretnosti bralnega in slušnega razumevanja, pri tem predvsem iskanje ključnih informacij, pomembnih podatkov ter povzemanja le-teh. Prav tako pomembne so tudi dejavnosti tvorjenja, kjer dijak uspešno tvori smiselna, jezikovno ustrezna krajša ali daljša pisna in ustna sporočila. Poleg tega je pomembno, da se uči prisluhniti in razumeti sogovornika, z različnimi tehnikami obvladati nepredvidene situacije in jezikovne težave. Vloga učitelja je spodbujati prepoznavanje in razumevanje podobnosti in razlik med jezikovno in kulturno različnimi sogovorci, saj je upoštevanje socialnih, kulturnih in družbenih razlik ključnega pomena za uspešno sporazumevanje in posredovanje.

SC (1.1.4.1) SC (1.1.5.1) SC (3.3.2.1) SC (4.1.1.1) SC (5.3.2.2)

POSREDOVANJE PRI RAZUMEVANJU

CILJI

Dijak:

○: razvija strategije za sporazumevanje (npr. povzemanje, iskanje ključnih informacij, poenostavljanje, sodelovanje in posredovanje v skupini), deluje kot kulturni posrednik med različnimi posamezniki ali skupinami ter omogoča sporazumevanje in sodelovanje. Posreduje med jeziki in kulturami v neformalni situaciji ter posreduje ob nesoglasju med nasprotnimi stranmi, prepozna potrebe po nudenju pomoči drugim, pomaga pri razrešitvi občutljive situacije glede na značilnosti problema in vpletenih deležnikov ter pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti in sočutja.

SC (2.1.2.1 | 2.2.3.1 | 3.3.5.1 | 5.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pri posredovanju standardi znanja niso predvideni, saj ni namenjeno ocenjevanju.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

V šolskem okolju mora učitelj spodbujati dijake, da po svojih najboljših močeh in dobronamerno posredujejo med jeziki in različnimi kulturami. Informacije o drugih morajo posredovati, upoštevajoč načelo vljudnosti in z ustrezno empatijo do drugačnosti. Če dijaki naletijo na težave pri sporazumevanju, jih spodbuja, da najdejo kompromis in skupne točke.

Dijake s pomočjo različnih gradiv in aktivnosti (ekskurzije, mednarodne izmenjave) učimo, da poznajo jezikovni in kulturni kontekst ter so pozorni na kulturne norme, navade in običaje. Pri učenju jezikov je potrebno poznati in upoštevati tudi pozitiven in negativen jezikovni prenos med jeziki.

SC (1.1.3.2) SC (3.3.3.1) SC (3.3.3.2) SC (3.3.4.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Primeri dejavnosti za razvijanje zmožnosti posredovanja pri sporazumevanju:

- » predstavitev (npr. sebe in drugih)
- » skupinske dejavnosti z izmenjavo vlog udeležencev v skupini (npr. igre, projektna naloga)
- » debata ali igra vlog z iskanjem skupnih točk in možnosti za kompromis
- » prevajanje in / ali povzemanje glavnega smisla sprejetega sporočila in pri tem:
 - » prepoznavanje in upoštevanje pozitivnega in negativnega jezikovnega prenosa v besedilu
 - » prepoznavanje in upoštevanje jezikovnega in kulturnega konteksta podanega sporočila
 - » prepoznavanje različnih kulturnih norm, navad in običajev

POSREDOVANJE KONCEPTOV

CILJI

Dijak:

○: krepi svoje jezikovne zmožnosti z delom v skupini in preko osebe, ki ima uradno ali neuradno vlogo povezovalca (usmerjevalca), kar mu omogoča dostop do znanja in konceptov ter prepozna avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge;

SC (5.1.1.1)

○: kot član skupine prispeva k uspešnemu sodelovanju v svoji skupini in, kadar je potrebno, usmerja razpravo, usklajuje prispevke ter premaguje sporazumevalne težave v skupini in spodbuja reševanje izzivov, sooblikuje ideje in pripravi nabor možnih rešitev, ki vključujejo tudi vrednote trajnostnosti. Poziva druge, naj pojasnijo svoje misli, povzema razprave in odloča o nadaljnjih korakih in konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih;

SC (5.1.2.2 | 2.3.1.1 | 5.3.1.1 | 3.3.3.2)

○: v vlogi vodje aktivno ter angažirano sodeluje z drugimi z upoštevanjem demokratičnih načel, pri sporazumevalni dejavnosti v skupini vodi aktivnosti, daje navodila in preverja razumevanje ciljev, spremlja in omogoča sporazumevanje v skupini, spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog, preusmerja skupino nazaj k opravi ter, po potrebi, prilagaja lastne prispevke in interaktivno vlogo, da podpre razumevanje v skupini, pri čemer uporablja spoštljivo in asertivno komunikacijo. Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov in ustvarja podporo, ki drugim članom omogoča, da sami oblikujejo koncepte, tako da postavlja vprašanja za logično in kritično razmišljanje in sestavlja prispevke v logičen in koherenten diskurz ter spodbuja druge, da razmišljajo o ukrepih za trajnostnost.

SC (2.4.2.1 | 3.3.3.1 | 4.2.2.1 | 5.2.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pri posredovanju standardi znanja niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Jezik v posredovalnih dejavnostih služi za razmišljanje in izražanje le-tega v dinamičnem soustvarjalnem procesu. Učitelj lahko dijaku olajša dostop do znanja in konceptov z delom v skupini in izmenjavo vlog udeležencev v skupini. Dejavnosti naj bodo zastavljene tako, da dijaki lahko delajo v manjših ali večjih skupinah (dialogi, delo z besedilom, priprava govornega nastopa...), saj jim to omogoča izmenjavo mnenj, dopolnjevanje znanja in hitrejšo pot do kakovostnejših odgovorov oz. rezultatov. Naloga učitelja je, da poskrbi za vzpodbudno okolje, omogoča in spremlja spoštljivo sporazumevanje v skupini ter sodelujoče spodbuja, da zastavljeno nalogo izpeljejo do konca. SC (3.3.3.1) SC (5.2.2.2)

Če je vodja skupine dijak, le-ta dodeljuje vloge, organizira dejavnost v skupini, daje jasna navodila ter omogoča in vodi sporazumevanje. Učitelj naj bo moderator dogajanja, ki po potrebi dijakom pomaga. Nujno je potrebno tu omeniti tudi tutorstvo, ki je zelo pomemben del sodelovalnega učenja med vrstniki. (5.2.4.1) (5.3.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Primeri dejavnosti za razvijanje zmožnosti posredovanja konceptov:

- » prispevek (besedilo, predstavitev, slikovno gradivo) k skupinskemu delu,
- » projektna naloga,
- » predstavitev skupinske naloge občinstvu,
- » usklajevanje skupinskega dela,
- » komentarji na projektno nalogo,
- » argumentacija povedanega oz. napisanega (B2).

POSREDOVANJE BESEDILA

CILJI

Dijak:

○: sledi izvirnemu besedilu, od lažjih objav do zahtevnejših besedil neznanih tematik, jih pregleduje za specifične informacije (npr. čas, kraj, cena, napotki, navodila) in le-te v vlogi posrednika prenese prejemniku, tudi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij, ali napiše koherentne zapiske v različnih oblikah;

SC (4.1.1.1 | 4.2.2.1)

○: išče, pojasnjuje, opisuje, predstavlja, komentira, razlaga, analizira, primerja in kritično vrednoti podatke in ključne informacije, predstavljene v grafični obliki (npr. grafikoni, zemljevidi, vremenske slike), ki spremljajo članke, vremensko napoved ali druge (digitalne) obravnavane vsebine;

SC (4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 4.3.1.1)

○: povzema glavne točke iz izvirnega besedila, primerja informacije in argumente iz različnih virov (pri čemer je pozoren na navajanje virov in avtorstva), prepoznava ciljno občinstvo, namen in stališča izvirnika ter pri pojasnjevanju prejemniku uporablja spoštljivo in asertivno komunikacijo;

SC (3.3.3.1)

○: spontano ustno prevaja pisno besedilo (npr. obvestila, pisma, elektronska ali druga sporočila), pri čemer zagotavlja okviren, približen, a razumljiv prevod, išče in posreduje bistvene informacije, tudi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij, ter posreduje pomenske odtenke (višja raven);

SC (3.1.2.3 | 1.1.3.1 | 4.1.1.1)

○: prepoznava lastno doživljanje in izraža osebni odziv na ustvarjalno besedilo (npr. književnost, film, gledališče, recital) s pojasnjevanjem (kaj je bilo komu všeč), opisovanjem (likov), povezovanjem (z lastnimi izkušnjami, občutenji, čustvi) in lastnim interpretiranjem;

SC (3.1.1.1 | 3.1.2.3)

○: analizira in kritično ovrednoti ustvarjalno besedilo, tako da primerja različna besedila, izraža utemeljena mnenja o delu ter kritično ovrednoti njegove značilnosti.

SC (1.1.4.1)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Posredovanje besedila je ena od ključnih dejavnosti, ki jo je potrebno razvijati od samega začetka učenja. Učitelj naj dijaka spodbuja k temu, da zna v besedilih poiskati informacije (npr. osebne podatke, informacije o kraju, času, ceni, vremenske razmere), izluščiti bistvene podatke tudi iz zahtevnejših besedil, da zna preoblikovati oziroma povzeti izvirno besedilo. Pomembno je, da učitelj izbira besedila, ki so jezikovno primerna in vsebinsko zanimiva ter prilagojena dijakovim jezikovnim zmožnostim. Če je potrebno, predvsem na začetni stopnji učenja, naj dijak besedilo posluša, prebere ali gleda videoposnetek večkrat, vmes lahko postavlja dodatna vprašanja. Prav tako naj dijaka spodbuja s postavljanjem podvprašanj in mu pomaga pri tvorjenju novih stavkov in krajših ali daljših sporočil.

Primeri dejavnosti za razvijanje zmožnosti posredovanja besedila:

Dijak s pomočjo posredovalnih strategij razvija zmožnost govornega in pisnega posredovanja različnih besedil za naslednjimi dejavnostmi:

- » povzema pisna in govorjena besedila, interpretira in posreduje ključnih vsebin slušnega, vizualnega ali pisnega besedila drugi osebi, ki zaradi jezikovnih, kulturnih, semantičnih ali tehničnih ovir nima dostopa do tega besedila,
- » posreduje bistva preprostega besedila, ki je bogato podprto z nebesedilnimi prvinami (npr. risanke) in pomen preprostih, pogostih oznak in opozoril,
- » uporablja (e-)slovarje in druge spletne vire ter z njihovo pomočjo posreduje pomen preprostih besed in fraz ali si pomaga pri povzemanju besedil, **SC** (1.1.3.1) **SC** (4.1.1.1)
- » piše zapiske v različnih oblikah,
- » uporablja različne tehnike govornega posredovanja (govor, neverbalna komunikacija, pogovor, predstavitev),
- » uporablja različne tehnike pisnega posredovanja (prevajanje kratkega pisnega besedila) pri čemer upošteva morebitne medkulturne razlike in prilagaja svoje pisanje ter presega stereotipe, **SC** (3.3.1.2)
- » povezuje podatke,
- » izdelava oporne točke in izpiske,
- » interpretira slikovne prikaze,
- » predstavlja tematike s pomočjo digitalne predstavitve, **SC** (4.3.1.1)
- » povzema glavne točke izhodiščnega ustnega in pisnega sporočila (npr. članek v reviji, potovalni katalog, kratkih intervjujev), **SC** (1.1.1.1)
- » povzema avdio in videoposnetke (npr. TV ali radijskih programov, kratkih intervjujev),
- » povzema informativna besedila (npr. brošure, prospekti, pisma, jedilni list, e-sporočila, SMS),
- » prevaja ustna in pisna sporočila,
- » prevaja umetnostna besedila, **SC** (1.3.4.1)
- » povzema argumente, kratke pripovedi, članke, intervjuje, dokumentarne oddaje, novice (B2).

RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Raznojezičnost daje veljavo kulturni in jezikovni raznolikosti na ravni posameznika, tako naj bi dijaki izkoristili vse svoje jezikovne in kulturne vire ter izkušnje, da bi bili lahko v celoti dejavni v družbenih in izobraževalnih kontekstih in bi pri tem dosegli medsebojno razumevanje, dostopali do znanja in s tem širili svoj jezikovni in kulturni repertoar. Pomembno je razširiti pogled na jezikovno izobraževanje in dati veljavo jezikovni in kulturni raznolikosti dijakov. Jeziki in kulture v miselni predstavi dijakov niso ločeni, zato celotno znanje in izkušnje z jezikom prispevajo h gradnji sporazumevalne zmožnosti. Pri sporazumevanju je mogoče meje med jeziki presegati in v isti situaciji namensko uporabljati različne jezike za posredovanje sporočila, prepoznavati podobnosti in razlike s pomočjo znanih in neznanih kulturnih značilnosti, da bi omogočili sporazumevanje in sodelovanje. Spodbuja se namenska uporaba svojega jezikovnega repertoarja za kombiniranje, vključevanje in izmenjevanje jezikov na ravni izjav in diskurza ter pripravljenost in sposobnost širjenja svoje večjezikovne ozaveščenosti z odprtostjo in radovednostjo.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Znotraj raznojezičnosti in medkulturnosti dijak uporablja znanje, pridobljeno pri pouku različnih jezikov ali izven šole, jih primerja, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi. Tako razvija prožen način razmišljanja, radovednost, ustvarjalnost in samozavest. Zaveda se in prepozna raznolikosti v ožjih in širših okoljih in tako razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnosti, da o njih razmišlja skupaj z drugimi. Uravnava lastno vedenje v odnosih upoštevajoč več perspektiv hkrati.

Cilji in standardi se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 4. Raznojezičnost in raznokulturna zmožnost. Cilji so splošno zasnovanovani za ravni A1 do B2. Poglavje nima standardov znanja, saj ocenjevanje ciljev ni predvideno.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Za razvijanje raznojezične in medkulturne zmožnosti naj se učitelj navezuje na učne načrte materinščine in tujih jezikov. Pri usvajanju novega znanja učitelj izhaja iz obstoječega znanja jezikov in kultur posameznega dijaka. Pri svojem pouku uporablja medkulturni pristop s tem, da vključi čim več jezikov in kultur ter je zgled raznojezičnega in medkulturnega govorca. Ta zmožnost se pri pouku razvija in spremlja, a ne ocenjuje, saj so merljivi vidiki te zmožnosti zajeti pri sprejemanju, interakciji in tvorjenju. Zato tu ni navedenih standardov znanja. ^{SC} (1.1.3.1)

Učitelj naj pri pouku nameni pozornost tudi seznanjanju z različnimi frankofonskimi kulturami, njihovimi navadami in običaji ter dijake spodbuja k razumevanju in spoštovanju teh razlik.

Pomembno je navezovanje na sorodnosti in razlikami med jeziki, zato naj učitelj pri poučevanju spodbuja, da si pomagajo s pozitivnim jezikovnim prenosom (opozarja na podobne besede, slovnične strukture ipd.), dijake pa naj opozori tudi na negativni jezikovni prenos, saj je le-ta pogosto vzrok za napake tako na fonetični, morfološki, sintaktični kot tudi na leksikalni ravni.

Raznojezično in medkulturno zmožnost dijak razvija s pomočjo avtentičnih virov in gradiv. Med bolj avtentičnimi načini razvijanja te zmožnosti je zagotovo dejanski stik s kulturo in jezikom v obliki strokovnih ekskurzij, mednarodnih izmenjav in v okviru različnih projektov (npr. Erasmus +, E-Twinning)

Strokovne ekskurzije oziroma mednarodni projekti omogočajo, da učenec:

- » v avtentičnem okolju uporablja tuj jezik, ki se ga uči v šoli; pri tem izboljšuje izgovorjavo, bogati besedišče, usvaja frazeološke izraze ter prenaša znanje med učnim okoljem in prakso; (1.1.3.2)
- » komunicira in sodeluje z ljudmi iz drugih kultur, krepi svoje sposobnosti za timsko delo in reševanje konfliktov ter neposredno spoznava tradicije, običaje in načine življenja, kar širi njegov pogled na svet in spodbuja pravičnost, enakopravnost in sočutje; (2.1.2.1)
- » neposredno poveže vsebine učnega načrta v tujejezičnem okolju, pogloblja razumevanje drugačnosti, razvija strpnost, ozavešča kulturne stereotipe ter preizprašuje lastne predsodke in vrednote; vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti in umetniške izkušnje ter se vživlja v doživetja drugih; (1.3.1.1)
- » spoznava alternativne učne metode, kot so učenje skozi izkušnjo in interaktivne dejavnosti; v varnem in spodbudnem okolju izraža svoje zamisli in udejanja ustvarjalne ideje; (1.3.4.2)
- » ob obiskih kulturnih ustanov, spomenikov in zgodovinskih krajev razvija občutek za pomen svetovne in lokalne dediščine, raziskuje umetnost ter prepozna umetniške zvrsti in izrazna sredstva v kulturnem in zgodovinskem kontekstu; (1.3.2.1)
- » prevzema odgovornosti, kot so upravljanje z žepnino, spoštovanje pravil in točnost, pri čemer razvija osebnostno zrelost; zaznava in razume lastna čustva, misli, vrednote, potrebe in vedenja, se učinkovito sooča s problemskimi situacijami ter kritično razmišlja o trajnostnem razvoju ob upoštevanju različnih osebnih, kulturnih in družbenih vidikov. (3.1.1.1, 3.1.4.2, 2.2.2.1)
- » deli izkušnje s potovanja, s čimer krepi se krepijo vezi z ostalimi učenci ter med učenci in učitelji; tako ustvarjajo bolj pozitivno in sodelovalno dinamiko tako v zunanjem okolju kot pozneje v razredu; pri tem prepoznajo priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah; (5.3.5.3)
- » izpolnjuje delovni zvezek, pripravljen posebej za to priložnost; ob tem presoja uspešnost zastavljenih ciljev in prepozna možnosti za nadaljnje učenje. (5.3.5.2)

IZBIRNI CILJI

CILJI

Dijak:

O: udeleži se jezikovne ekskurzije v tujo državo, tako spozna osnovne geografske, umetnostno-zgodovinske, gospodarske in druge stvarnosti. Pri tem razvija strategije pri soočenju s tujo kulturo, oblikuje vrednote in stališča do tuje in lastne kulture, razvija strpnost do drugačnega in drugega, ozavešča kulturne stereotipe in predsodke ter razvija zmožnost spreminjanja stališč in vrednot. V stiku z domačimi govorci praktično uporablja tuji jezik, preizkuša strategije sporazumevanja ter ozavešča razlike pri sporazumevanju.

SC (1.1.3.2 | 2.1.2.1 | 5.3.5.3)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Primeri dejavnosti za razvijanje raznojezičnosti in medkulturnosti:

- » projektno delo (pomembnost učenja jezikov in spoznavanja drugih kultur),
- » govorni nastopi (predstavitve različnih držav, kultur, jezikovnih skupin),
- » referati (na temo učenja jezikov, večjezičnosti), » lastni videoposnetki ,
- » ppt predstavitve.

SPLOŠNI CILJI

CILJI

Dijak:

○: prepoznavna in upošteva razlike v praksah, dejanjih, gestikulaciji, normah in stališčih, ki jih imajo ljudje iz drugih kultur. Se spoprijema z nejasnostmi ob kulturni raznolikosti, prilagaja svoje odzive in jezik ter je pripravljen pojasniti ali prositi za pojasnilo ob predvidevanju morebitnih težav zaradi nesporazumov ter o njih razmišljati skupaj z drugimi;

SC (1.2.2.2 | 3.3.1.2)

○: uporabi znanje in zmožnosti (tudi delne) iz enega ali več jezikov ter razpoznava podobnosti ter razlike med njimi kot odskočno desko za spoprijemanje z besedili v drugih jezikih, da bi dosegel sporazumevalni cilj;

SC (1.1.3.2)

○: predvideva, kdaj in do kolikšne mere je uporaba več jezikov koristna in ustrezna ter prilagaja svoj jezik jezikovnim spretnostim sogovorcev, s čimer razvija osebno prožnost in razvojno miselno naravnost. Meša in menjava jezike, kjer je to potrebno, razlaga in pojasnjuje v različnih jezikih ter na ta način spodbuja druge k uporabi različnih jezikov

SC (1.1.3.2 | 3.1.4.1 | 3.3.4.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pri temi raznojezičnost in medkulturnost standardi znanja niso predvideni.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Primeri dejavnosti za razvijanje raznojezičnosti in medkulturnosti:

- » projektno delo (pomembnost učenja jezikov in spoznavanja drugih kultur)
- » govorni nastopi (predstavitve različnih držav, kultur, jezikovnih skupin)
- » referati (na temo učenja jezikov, večjezičnosti)
- » lastni videoposnetki
- » ppt predstavitve

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

Svet Evrope. 2023. Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje – dodatek. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno z www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf

Svet Evrope. 2017. ROPP. Referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno z <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/9skbvwm>

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Viri (za specialna DP za tuje jezike):

Blatnik, K., Bratož, N., & Bratož, S. (2022). Pomen stališč učencev do angleščine za pouk v heterogenih razredih. *Revija za elementarno izobraževanje*, 15(3), 317-337. <http://www.dlib.si/URN:NBN:SI:DOC-HLN5T31H>

Costley, K. C. (2015). Research supporting integrated curriculum: Evidence for using this method of instruction in public school classrooms.

Cross, R. (2012). Creative in finding creativity in the curriculum: The CLIL second language classroom. *The Australian Educational Researcher*, 39(4), 431-445.

Drake, S. M., & Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum for the twenty-first century. In *International handbook of holistic education* (pp. 118-128). Routledge.

Gardner, R. C. (2007). Motivation and second language acquisition. *Porta linguarum*, 9-20.

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Pearson Longman.

Jensen, E. (2005). *Teaching with brain in mind*. Alexandria: ASCD.

Kako do spodbudnega in varnega učnega okolja? Odgovori na vprašanja in dileme iz prakse (bistveni poudarki iz priročnika Vključujoča šola), Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/36f8wqp>

Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving schools*, 19(3), 267-277.

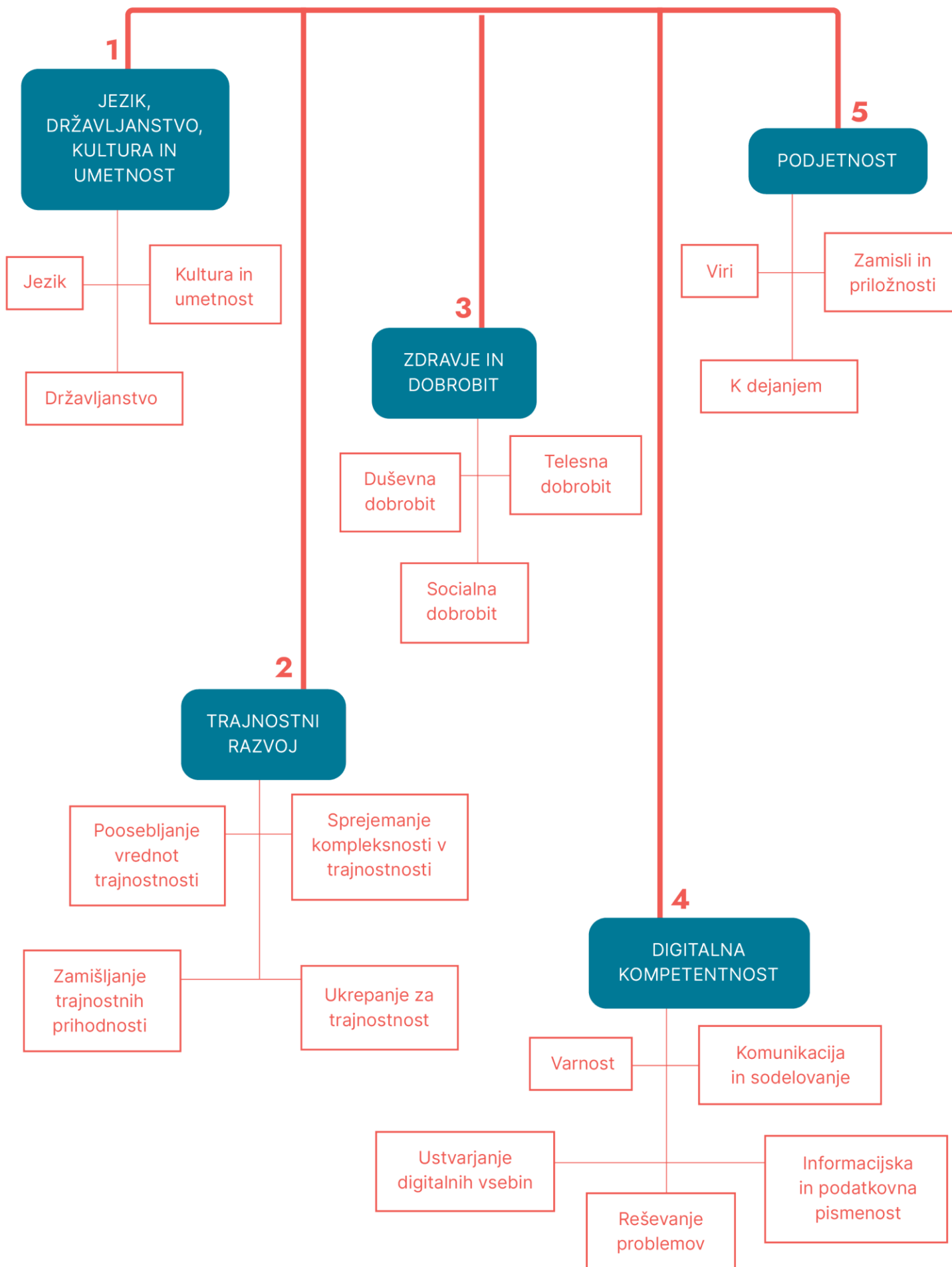
Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York, NY: Newbury House.
- Pavlič Škerjanc, K. (2010). Smisel in sistem kurikularnih povezav. V T. Rupnik Vec (ur.), *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
- Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research, history, and typology. V A. Wenden & J. Rubin (ur.), *Learner strategies in language learning* (str. 15-30). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Rutar Ilc, Z. (2019). Preventivna vloga pozitivnih psihosocialnih odnosov v šoli. *Šolsko polje*, 30(3/4), 143-167,. <https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/qchx21a>
- Rutar Ilc, Z. (ur.) (2012) *Ugotavljanje kompleksnih dosežkov: preverjanje in ocenjevanje v medpredmetnih in kurikularnih povezavah, Priročnik za učitelje* (1. izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/r1uqo46>
- Rutar Ilc, Z. (2005). Učnoliljni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovu gimnazij. V T. Rupnik Vec (ur.), *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Strmčnik, F. (1993). *Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3. izd.). Alexandria: ASCD.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NACRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državlansko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.